

GERÇEĞE DOĞRU

zafar

BİLİM · ARAŞTIRMA · KÜLTÜR · SANAT DERGİSİ

565. SAYI OCAK
2024

FİYAT:
60 TL

ALLAH NEDEN KÖTÜLÜKLERE
ENGEL OLMUYOR?

GAZZE'DE İNSAN OLMAK
DÜNYADA İNSAN KALMAK

KURAN ALLAH'IN
MUCİZE KELAMIDIR

ÖLÜMLERDEN ÖLÜM
BEĞENDİM

BOYACI
BİTKİLER

ÖLÜM ÖLDÜRÜLDÜ MÜ?

**Abone olarak
Zafer ve Arkadaş Çocuk
dergilerimize destek olan
siz dostlarımıza
çok teşekkür ediyoruz.**

GERÇEĞE DOĞRU
zafer
BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

Yeryüzü, Yıldızlar ve İksit Arasında Yarattığımız Sayısız Şey ile
ARKADAŞ



Zafer Dergisi
İletişim Bilgileri
abone@zaferdergisi.com
0 549 505 60 01 - 02 - 03

Sizlerle Ocak 2024

Merhaba Değerli Dostlarınız,

Yeni bir yılın güzelliklerle dolu olmasını diliyoruz. Zulümlerin, katliamların, soykırımların bittiği, silahların sustuğu bir yıl olsun inşaallah. Gerçi siyonist yahudilerin olduğu bir dünyada bu nasıl olur, vicdanları isyan ettiren bu vicdansızların sınır tanımaz azgınlık ve şımarıklıkla insanlık ailesinin huzurunu kaçırmak için neler yaparlar bilinmez.

Tarih boyunca başka bir kavim yok; yaşadıkları toplumlardan ve topraklardan 28 defa kovulmuşlar. Demek ki tarihin hiçbir döneminde rahat durmamışlar. Ama artık onlar da biliyorlar ki yolun sonuna geliniyor. Vaad edilmiş topraklar yerine, vaad edilmiş kötü akıbetlerine kavuşacaklar. Hayallerine ulaşmak için son kozlarını oynuyorlar, hırçınlıkları belki de telaşeleri bunun için. Ama bir şeyi kaçırıyorlar. Ellerindeki metinler tahrif ettikleri metinler, kendilerinin uydurdukları vaatler, ve sonları hüsrana olacak inşaallah.

Peygamber Efendimizin verdiği haberlerden de anladığımız üzere o uğursuz amaçlarına ulaşamayacaklar inşaallah... Yeter ki Müslümanlar olarak bir ve beraber olalım.

...

Bu sayımızda da çok güzel yazılar sizleri bekliyor.

Belki de Zafer'in 565'inci sayısına ulaşmasında en büyük pay, bir tarafta yazarlarımıza ait; samimi, Allah rızasından başka bir amaç gütmeyen, adeta bir vazife şuuruyla yazılarını yazıp yolluyorlar. Diğer tarafta ise okuyucularımız var. Onlar da Zafer'e abone olup madeten destekleyerek en büyük yardımı yapmış oluyorlar.

Bizler de yazarlarımıza bakıp şevke ve gayrete geliyor; öte yandan okuyucularımızdan gelen takdir mesajlarıyla da motive oluyoruz. Her halükârda böyle güzel ve faydalı bir hizmetin bünyesinde bulunmak, dünya için mutluluk ve huzurumuz, ahiret için de ümidimiz. Rabbimiz tüm yapılanları biliyor; işlerimizi rızasına mazhar etsin. Amin...

...

Ocak ayı ile birlikte üç aylar, yani dua mevsimi başlıyor; tebrik ediyor, dualarınızı bekliyoruz. Rabbimiz bu ayların her türlü bereket ve feyizlerinden istifademizi bol eylesin. Tüm Müslüman kardeşlerimizi bu mübarek aylar ve bu aylarda yapılan dualar hürmetine kurtarsın. Amin.

...

Bu sayımızda emeği ve katkısı olan herkese teşekkür ediyoruz.

Gayret, çalışmak, sefer bizim; zafer Allah'ın...

— Editör

içindekiler

- 8 Gazze'de İnsan Olmak
Dünyada İnsan Kalmak
AYTEN YADİGÂR
- 10 Boyacı Bitkiler
PROF. DR. FATİH SATIL
- 12 "Yıkılma Sakın!"
PROF. DR. KEMAL SAYAR
- 14 Kelebeğin Kanadı
ÖZKAN ÖZE
- 15 Allah Resulü'nden Müjdeli Haberler
HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM
- 16 Ölüm Öldürdü mü? / Hiç
Ölmeyecek Adam
NİHAL BALCI
- 20 Cismâniyeti Bırak, Kalb ve Ruhun
Derece-i Hayatına Gir
PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR
- 22 Nereden Başlamalı?..
EZGİ AKGÜL
- 23 Câmide Olmak
HALİL İBRAHİM SERT
- 24 Vücudumuzun Fabrikası: Karaciğer
PROF. DR. SEFA SAYGILI
- 26 Allah Neden Kötülöklere Engel
Olmuyor?
YUSUF YALÇIN
- 28 Şiirin Ufku: Na't
TUNAHAN EREN ARSLAN
- 29 Hadisleri 'Okumak'
MERYEM ESRA OKUR
- 30 Ahirete İmanın Verdiği Teselli
SELİM GÜNDÜZALP
- 32 Ölümlerden Ölüm Beğendim
GAMZE KOÇ
- 34 Marifetlerin Marifeti: Kendini Tanımak
İBRAHİM KÖROĞLU
- 36 Fitilden Çizgi
MUAMMER ERKUL
- 38 Kur'an Allah'ın Mucize Kelamıdır /
Kur'an'ın Meydan Okuması
PROF. DR. NİYAZİ BEKİ
- 41 7 Kıta 7 Mana / Şiir
NUREDDİN PALA
- 42 Hayalin İçinden Öyküler / Dünya Telaşı
HÜSEYİN BURAK UÇAR
- 44 Toplumsal Cinsiyet Kavramının Gerçek
Öyküsü / İstanbul Sözleşmesi Gerçekten
Kadına Yönelik Şiddeti Bitirmek İçin mi
Hazırlandı?
FEYZULLAH AKDAĞ
- 46 Mimarî Şaheserler: Kar Taneleri
ELİF E. BAYRAKTAR
- 48 İslam'da İlkler / İlk Kur'an Nüshaları
ÖMER GÜNDOĞDU
- 50 Nasihatnamelerden Sayfalar / Kendine İyi
Bak: İbnü'l-Cevzî'nin Öğütleri
DOÇ. DR. RECEP ÖZDEMİR
- 52 Avrupa Sanatında Şiddet İmgesi
DOÇ. DR. RAŞİM SOYLU
- 55 "Boyanın En Güzeli..."
SENAİ DEMİRCİ
- 56 Mevlana ve Etkili Öğrenme Metotları
PROF. DR. OSMAN ÇAKMAK
- 59 Karikatür / Hal Dili / Dünya-Ahret
OSMAN SUROĞLU

Fethi Gemuhluoğlu;
“Önce selam, sonra kelam” derdi.
“Önce refik, sonra tarik,” derdi.
“İslam tenkid üzere değildir, İslam tebliğ
üzere dir” derdi.
“Mümin kişi yerinmenin de sevinmenin
de ötesindedir” derdi.
“Mümin kişi zan üzere değildir. Zannın
büyüğünden de küçüğünden de nefsinin
beri kılmıştır” derdi.
“Bel kardeşliği var, yol kardeşliği var.
Aslolan yol kardeşliğidir” derdi.

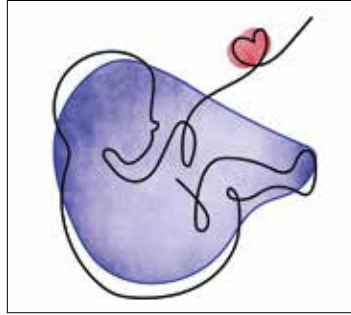
— Erdem Bayazıt



Fethi Gemuhluoğlu
(1922-1977)

Ben büyük ve asil bir görevi
yapmanın özlemine çekerim. Fakat
benim asıl vazifem, sanki büyük
birer asil işlermiş gibi ufak işleri de
yapmaktır. Tarihçi Gren bize, dünyanın
yalnız kahramanların büyük emekleriyle
ilerlemediğini, her dürüst insanın
küçük işlerinin de onda büyük bir rolü
olduğunu söyler.

— Helen Keller



Demek, okumak gözümün gördüğüne
razı olmamaktı. Okumak, gördüğümün
gösterdiğine bakabilmektir. Okumak,
gözümün göremediğini görebilmektir.

— Ahmet Kutsi Tecer

Arthur Clarke, bilgisizliğin insana nasıl
zarar verebileceğinin ve vereceğinin açık
örneğini yaşadığı şu örnekle anlatıyor:
Kömür yatakları üzerindeki mağaralarda
yaşamakta olan insanların soğuktan
donarak öldüklerini gözlemlemiştim.
Bu insanlar kömürün hemen üzerinde
oturuyorlardı ama onu göremiyor,
çıkaramıyor ya da kullanamıyorlardı.

Akılsızlığın alâmeti dördtür:
ahmağa fikir danışmak,
cahile para vermek,
dostların öğütlerini dinlememek,
dünyadan ibret almamak.

— İmam-ı Gazalî (ra)



İç dünya deyip geçmeyin: Kendimizle
tanıştığımız, amaç kazandığımız,
özbenliğimizi inşa edip benzersiz
bireyler olduğumuzu, kendimizi ve
dolayısıyla başkalarını takdir eden
kişiler olduğumuzu fark ettiğimiz bir
yer, bir uzaydır iç dünya. Unutmayalım
ki anne veya baba olmak; akli ve kalbi,
sevgiyi ve zekayı, iletişim ve sessizliği
birleştirebilmeyi gerektiren bir sanattır.

— Prof. Dr. Kemal Sayar

Eğer bir tohumun güneşe ve havaya
ulaşmak için yolundaki taşları delerek
ve çimenleri yararak mücadele etmesi
ve sonra rüzgârla, karla boğuşması
gerekirse lifleri, gövdesi daha güçlü
olacaktır.

— John C. Maxwell

Bu insan dedikleri,
El, ayakla baş değil.
İnsan mânâyâ derler,
Suret ile kaş değil.

— Kaygusuz Abdal



Tenini besleyip geliştirmeye bakma
çünkü o sonunda toprağa verilecek bir
kurbandır. Sen gönlünü beslemeye bak!
Yücelere gidecek, şereflenecek odur.

— Hz. Mevlana (ks)

Her şeyinle eşsiz olduğunu sakın unutma.
Tıpkı diğer herkes gibi.

— Margaret Mead

Hz. Ali'den, sormanın aslına ve edebine
dair nefis bir ölçü: “Öğrenmek için sor;
sıkıntı vermek için sorma.”

İyice tanımadan hiçbir insana bağlanma.
Unutma; gerçek sevgi tanıdıkça büyüyen
sevgidir.

— Erich Fromm

Hayallerinizi yitirdiğiniz an, hayatınız sona
erdi demektir.

— Mark Twain

Gazze'de İnsan Olmak Dünyada İnsan Kalmak

AYTEN YADİGÂR

Gazze'de yaşananlar... Yıkım, ölüm, zulüm, kan, gözyaşı, ah... İnsan, insan hakları, insani kriz, insani yardım, insani ara... İçinde insan kelimesi geçen bunca kavram... İnsanlığın yitirdiği zor dehşetli zamanlar... Bombalanan okullar, hastaneler, camiler, kiliseler... Kadın erkek çocuk, hasta yaşlı demeden dünyaları başlarına yıkılan siviller...

Ekranlar aracılığıyla şahit olduklarımız karşısında nutkumuz tutuldu yine. Söz bitti dedik. Gerçekten de yapılan zulmü ifade edecek kelime ne zihinde toplanabiliyor ne de dile gelebiliyor. Sadece yaşamaktayız o hali.

En çok da çocuk masumiyetinin ve hasta insanların savunmasızlığının sembolü olan okul ve hastanelerin vurulması insanın içini acıtıyor, yüreğini yakıyor. Okul dediğinizde civil civil öğrenci sesleriyle şenlenen bahçe ve sınıflar, ders telaşı, arkadaşlarla oynanan oyunlar, sınav heyecanıdır zihninizde canlanan... Hastaneler ise şifa yurdudur... İnsanların şefkat ve anlayışa en çok ihtiyaç duydukları yerlerdir...

...

Günlük hayatın okullarda hastanelerde rastlayabileceğimiz olası manzarası ve Gazze'de bunun karşılığı nedir diye düşündüğümüzde iki farklı resim çıkıyor ortaya:

Okul kapısının önü kalabalık. Çocuklarını almaya gelen veliler bunlar. Bir yandan trafik, bir yandan kötü niyetli insanların tuzakları olabilir düşüncesi. Anneler, babalar, dedeler, nineler, onlar müsait değilse komşu teyzeler toplayıp götürüyor evlerine çocukları. Güvenle yuvalarına ulaşınsınlar diye. Çantalar dahi küçük omuzlara bırakılmıyor. "Yorgundur ben alayım yükünü" diyor büyükler. "Biz

daha uzak yola yayan gidip geldik ama evlada kıyılmıyor" diyorlar ciğerparelerinin elinden sımsıkı tutarak. Çocuklarda güven, emniyet hissi. Nazlanmaya, şımarmaya hatta kapris yapmaya yol bulma çabasında kimileri hazır nazımı çeken birilerini yanı başında bulmuşken.

Ödevler yapılacak, dershaneye yetişilecek. Anneler çocuklardan daha telaşlı ve heyecanlı belki. Zamanında yapamadıklarımızı onlarda olsun görelim istiyorlar. Beslenmesine dikkat etmeli, giyim kuşamda başkalarından geri kalmasın, dersleri çok iyi olsun, iyi yerlere gelsin. Hayat bu koşturmaca içinde sürüp gidiyor. Nasıl da alışmışız rutin hayata. Tıkır tıkır işleyecek zannediyoruz. Hele de ötelere dair ufkumuzu yitirmişsek nasıl da aldatıyor yalan dünyanın oyuncakları bizi.

Okuldan çıkan çocuklar korku ve dehşetle birbirine sokulmuş etraflarına bakıyorlar. Ne olduğunu anlayabildiler mi acaba? Okul sonrası eve gitmek, karnını doyurmak, dinlenmek, anneye nazlanmak vardı belki akıllarında. Çocuk işte... Daha ne hesapları olabilir ki günlük hayata dair. Füzeler, bombalar eşliğinde yaşanan korku ve telaştan aldıkları pay yetişkinlerle mukayese edilebilir mi? Minik yüreklerinde kaç ölçekli depremler yaşadıklarını kim bilebilir? Bu çocuklar, dün ve bugün ellerinden çalınmış çocuklar, yarınları nasıl inşa edecekler? Onların hayal kurmalarına dahi izin vermek istemiyorlar



bugünkü dehşetin faileri.

Biz fosforu kimya derslerinde elementler tablosundan bilirdik. Kırtasiye araç gereçlerinin alabildiğine çeşitlendiği ve renklendiği günümüzde ise fosforlu kalemler geliyor akla. Rengarenk albenili kalemler... Hani okumalarımız sırasında bazı satırların önemine binaen üzerinden geçtiğimiz fosforlu kalemler. Kitabın sayfalarında "Bu satırlara dikkat et" demenin renkle ifadesi bu.

O coğrafyanın insanları için ise fosfor, bombalar halinde hayatlarını alt üst eden bir karabasan anlamına geliyor. Onları en savunmasız bir halde yakalayan... Yakan, yıkan... Bomba sonrası şehri kaplayan bulutlar ölüm taşıyor Gazze'ye. Gökyüzünü aydınlatan bir patlama, sonrasında dehşet. Üzerinden fosforlu kalemle geçilen kitap satırları misali tüm şehirler arasında "Gazze'ye dikkat" mesajı yazılıyor göğe adeta. Bu yetmiyor, masum çocuklar yarı açık gözlerle Rablerine dönüyorlar bir bir. Yine de gözlerini kapatıp zulmü görmezden gelenler harekete geçmiyorlar bir türlü. Uluslar arası örgütler fosforlu bomba kullanımını yasaklamış. Vicdanlar devre dışı kaldığı takdirde, törenler eşliğinde imzalanan uluslar arası anlaşmaların kayda değer bir yaptırım gücü olmadığını bir kez daha çok acı bir şekilde öğreniyoruz Gazze üzerinden.

...

Hastaneler kalabalık her zamanki gibi. Doktorlar da hastalar da şikâyetçi hallerinden. Biraz ateşi yükselen yavrusunu kapmış gelmiş acile anne babası. Sabahı bekleyememişler. Var mı öyle can parçası ağrı ve ateşliyen hiçbir şey yapmadan durmak. Anne baba olmak böyle işte. Doktorlar ise daha acil hastalar arasında bunların ne işi var diye soran gözlerle ilgilenmeye çalışıyorlar küçük yavruyla. Muayene, nöbetçi eczaneden alınan ilaçlar, eve dönüş. Yorgundur ben alayım yükünü" diyor büyükler. "Biz

iyi olsun.

Bombardıman gürültüsü ve telaşı altında hizmet verilmeye çalışılan bir hastane. Elektrik, su, ilaç kısıtlı. Gruplar halinde yaralılar taşınıyor her yaştan. Anne babalar minik bedenlerinden kan damlayan yavrularını yetiştirmeye çalışıyorlar kucaklarında. Yatak bulmak ne mümkün. Bir yavrucuk yere yatırılmış, vücuduna takılan hortumlarda kan akışını izliyorsunuz. Doktor müdahale ederken gözleri tavana çakılmış gık demiyor. Başına gelenlere anlam verecek yaşta değil belki ama bu yaşa gelene kadar zaten ateş çemberinde terbiye edilen ruhunun pek çok yetişkinden daha olgun olduğunun ifadesi sanki dirayeti.

...

Birbirinden ne kadar farklı iki resim var karşımızda... Bizim hayatın rutini içinde karşılaştığımız zorluklar, aksilikler, belki konfor alanımızdaki eksilmeler, dert edindiğimiz nice husus... Aynı gök kubbe altında yaşadığımız kardeşlerimizin içinden geçtikleri çetin imtihanlar... Bizim kolumuz bacağımız füzelerle hiç parçalanmadı. Soluduğumuz havanın ciğerlerimizi yaktığı vaki değil. Evimizde otururken bombalarla ve düşman korkusuyla sarsılmanın nasıl bir hal olduğunu bilmiyoruz. Kapı aralığından korkuyla uzandığımızda, sevdiğimiz ölümüne tanıklık etmedik hiç. Bunları yaşamadık ama yaşayanlara şahit olduk. Aman yâ Rabbi!

İnsan yeryüzünün muhterem varlığı. Akli, vicdanı, kalbi olan... İçinde insan kelimesi geçen kavramlara hayat verecek ve onlara işlerlik kazandıracak olan da yine insan... Bugün en genel ifadeyle insanlık düşmanı olanlara karşı insanlıktan yana olanların mücadelesinden bahsetmek gibi bir noktada olduğumuz söylenebilir. Nitekim Gazze'de yaşananlara sessiz kalmayan ve zulmün sona ermesi gerektiğini haykıran insanlar oldu ve olmakta dünyanın birçok yerinde... İhtiyacımız olan daha çok anlayış, daha çok dayanışma... İnsan olmak ve insan kalmak, insanlığa sahip çıkmakla mümkün olacak vesselam. ❖



Boyacı Bitkiler

PROF. DR. FATİH SATIL

Bitkiler, bünyeleri için gerekli olan mineral ve besin maddelerini topraktan kolaylıkla alabilecekleri sistemlerle donatılmıştır. Bu alınan elementlerin topraktan alındıktan sonra ve bir takım biyokimyasal değişimlerin ardından, bitkide gerekli olduğu yerlerde ve fonksiyonlarda kullanılır. Bu maddelerin kimisi bitkiyi soğuktan korur, kimisi bitkinin daha sert ve dayanıklı olmasına yarar; kimisi de yara ve hastalıklarına ilaç olur. Peki bu maddeler sadece bitkiler için mi faydalıdır? Elbette ki hayır. Bitki içinde üretilen bu maddelerin bazıları da biz insanlar kullanalım diye sayısız faydalar için depolanır. İşte depolanan bu faydalı maddelerden bir grubu da doğal boyar maddelerdir. Bitkilerin çoğu az ya da çok oranda boyar madde içerir.



Renk maddelerince zengin olan ve bu nedenle doğal boyamacılıkta kullanılan bitkilere “boya bitkileri” adı verilir. Gerçekte her bitkinin kök, sap, kabuk, yaprak, çiçek ve meyve gibi organları potansiyel doğal boyar madde kaynağıdır. Bu tür bitkiler geçmiş yüzyıllarda da boya amaçlı özel olarak yetiştirilmiş ve ülkeler arasında önemli bir alışveriş materyali olmuştur.

...
Anadolu’da pek çok bitkinin köklerinden boya kaynağı olarak faydalanıldığı için, boya bitkilerine genel olarak “kök boya” denir. Bitkilerden en fazla sarı ve tonları elde edilmektedir. Bunu, kahverengi, mavimor ve kırmızı renk tonları takip etmektedir. Boyacı bitkiler arasında; Kök boya, Civanperçemi, Kantaron (sarı/kırmızı), Boyacı papatyası, Defne, Ceviz kabuğu, Meşe palamudu, Havacıva, Nar, Liken, Mazı sayılabilir.

Boyacılıkta kırmızı elde etmekte kullanılan en önemli bitki kök boyadır. Latince adı *Rubia tinctorum* olan kök boya, Anadolu’da pek çok değişik adla bilinir. Bitkinin köklerinin kurutulduktan sonra dövülmesiyle elde edilen boya suda kırmızı, çeşitli karışımlarla

karıştırıldığında ise farklı renkler verir. Kök boya boyacılık tarihinde tüm dünyada Türk Kırmızısı, Edirne Kırmızısı ve Alizari adlarıyla da meşhur olmuştur. Çalı şeklinde olan Kök boya bitkisinin toprağın altında ağ gibi yayılan kökleri boğum boğum, bazan küçük parmak kalınlığında ve çok uzundur. Boyar madde bitkinin kökünde depolanmıştır. Boya için kökün tamamı kullanılır,

Bir diğer boyacı bitki Çivit otudur (*Isatis tinctoria*). Eskiden bu bitki, rendelenip uzun bir fermentasyon süreci sonunda mavinin çeşitli tonlarını sağlamakta kullanılırdı. Çivit otu orta çağ boyunca Avrupa’da kullanılan en önemli boya bitkilerinden biriydi.

Bir başka meşhur boya bitkisi İndigo ağacıdır (*Indigofera tinctoria*). Hindistanda yaygın olan bu bitkiden elde edilen indigo boyasının yaygınlaşmasıyla çivit otu kullanımı da sona ermiştir. İndigo’dan önce Anadolu’da da çivit otu kullanılıyordu.

...
Günümüzde artık birçok sentetik boyanın sağlık açısından tehlikeli olduğu bilinmektedir. Bazı sentetik boyar maddelerin çevreye zararlı etkilerinin yanı sıra, insanlarda alerjiye de neden olduğu saptandığından son yıllarda doğal boyalara olan ilgi daha da artmıştır. Bu nedenle endüstride ekolojik olarak çevre dostu ürünler arayışına girilmiştir. Bu kapsamda yeniden kök boya ve benzeri doğal boya bitkileri kullanmak ve üretimine geçmek gerekiyor.

Âlemlerin Rabbi olan Allah, doğada yarattığı her biri farklı renklere, kokulara ve tatlara sahip olan bitkilerle ve bunlara yüklediği çeşitli faydalı özelliklerle



bize Kendisi’ni tanıtmaktadır. Şu zeminin yüzünde serpilen rengârenk bitkilere dik-katle bakan bir kişi, her biri üstünde Yüce Yaratıcının mührünü görecektir. Bu konu ile ilgili olarak Kur’an’ı Kerim’de şöyle buyrulmaktadır: “Yeryüzünde rengârenk şeyleri de sizin için yaratmıştır. Bunda da öğüt alan bir topluluk için ibret vardır.” (Nahl, 13) ❖

Kaynaklar:

1. Genç, M. Başbakanlık Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kök boya ve Cehri ile İlgili Bazı Kayıtlar. Süleyman Demirel Ün. Güzel San. Fak. Hakemli Dergisi ART-E, Sayı:13: 174-212 (2014)
2. Harmancıoğlu, M., Türkiye’de Bulunan Önemli Bitki Boyalarından Elde Olunan Renklerin Çeşitli Müessirlere Karşı Yün Üzerinde Haslık Dereceleri, A.Ü. Ziraat Ens. Yay., A.Ü. Basımevi, 1955.
3. <https://kutkayasanati.com/dogal-boyama-sanati/>

'Yıkılma Sakın!'

PROF. DR. KEMAL SAYAR



Yeryüzünün tarihi, amaçlar araçları mübah kılar parolasıyla, sözüm ona haklı amaçlar uğruna işlenmiş cinayetlerle dolu. Doğruluğu şaşmaz bir biçimde sadece kendi üzerlerinden tanımlayan ve hakikati sadece kendi mülkü sayanlar, kendilerine muhalefet eden veya engel olan her düşüncüyü yok edilmesi gereken düşmanlar olarak görürler. Onlara kalırsa, 'bizimle olmayan bize karşıdır'.

İdealleri çıkış noktası yaparak kötülüğe ulaşanlar çoğu zaman gruplardır. Çevrenizde size yürüdüğünüz yolun doğru olduğunu söyleyen insanlar olursa, yüce amaçlar için saldırganca yöntemler kullanmanın meşruiyetine daha kolay inanırsınız. Gruplar, hemen her zaman kendi bireysel üyelerinin toplamından daha aşırıdır. Düşmanlık ettiğiniz şeyin bir grup olması durumunda, bir bireye davranacağınızdan daha acımasız bir tavra bürünebilirsiniz. Kötülüğe meyleden gruplar içlerindeki şüphe ve muhalefeti kolayca bastırır, bastırmadıklarında farklı sesleri hainlikle yaftalar ve cezalandırırlar. Fransız Devrimi'nde giyotinin en çok 'iç düşman'lar için kullanıldığını hatırlayalım.

Bir yerlerden aklımda kalmış bir cümle: "Kellesini ipten zar zor kurtarmış adamın zalimliğinden kork." Her devrim, her ideoloji kendi hain kadrolarını istihdam eder.

Günümüzün kapitalist toplumu vicdan yoksunluğunu bir değer olarak öne çıkarıyor, antisosyal acımasızlığı bir hayatta kalma stratejisi olarak öneriyor. Acımasızlık, dürtüsellik ve empati yoksunluğu bizi ötekini hissetmekten alıkoymuyor ve 'güçlü olan ayakta kalır' düşüncesi insanları kurban olmak ile zalim olmak arasında bir seçime zorluyor. Değer boşluğu, antisosyal kişiliğin gelişimi için en uygun fideliktir, her şeyin hızla değiştiği bir dünyada eski değerler erozyona uğrarken insanlara rehberlik edecek yeni değerler oluşmayabilmektedir.

Antisosyal kişiliklerin uç ideolojilerde, buhran dönemlerinde, savaşta veya devrimlerde bir kahraman mertebesine yükseldiğini görebiliriz. Antisosyal liderlerin en bilinen örneği olan Hitler'in, Almanya'da anne ve babanın fabrikalarda uzun saatler geçirdiği, bütün bir ulusun baba yoksunluğu çektiği bir dönemde ortaya çıktığı ve ulusun baba özlemini karşıladığı dile getirilmiştir.

Normal şartlar altında ahlaklılık, erdem ve idealizm insanı başkalarına zarar vermekten alıkoymayan iç frenlerdir. Ahlaklılık özdenetimi destekler ve böylece kötülüğün yayılmasını önler. Ancak kimileyin, hayatımızı adadığımız ülküler bizi zalimliğin sularına sürükler, yüce idealimiz adına başkalarını incitmek, sadece kabul edilebilir bir şey değil aynı zamanda kutsal bir görev de olur.

ken, akılsızlar gasp ve cinayetten hapiste yatar. Sınıflı toplum, kişilik bozukluğu filan tanımaz.

Sıradan kötülük tırmanıyor. Görmeye alışık olmadığımız oranda şiddet ve kötülük görüyoruz. Vandallık, barbarlık ve zalimlik merhametin topraklarını talan ediyor. Artık kendi hikâyelerimiz emzirmiyor bizi, Hollywood hayal endüstrisi beyin hücrelerimizi işgal ediyor. İnsan tabiatının özde merhametle dokunduğunu söyleyen Doğu öğretilerinin aksine, Batı geleneği, insan tabiatının özünde zalim olduğuna inanır. İnsan, bu görüşe göre, kötü mizaçlı bir varlıktır. Batının binlerce yıllık tarihi; kitle halinde çarmıha germeler, işkence odalarının icadı, dünya savaşları, soykırım, etnik temizlik gibi günahlarla tika basa dolu. Tamahkârlık, köle ticaretini yeşertmiş ve yerli halkların boyun eğdirilip acımasızca sömürülmesine yol açmıştır. Eğlenceler, zalimlik karşısında büyülenmişliğin izlerini taşır, gladyatör oyunlarından Hollywood'un modern fantezilerine dek zalimlik, imgelemi zapt eder. O halde ne yapmalı?

Sayırsız araştırma ekranlarda görülen

Dediği dedik, otoriter ve evin yüceliğini dile getiren bir baba. Gruplar en ateşli müntesiplerini ödüllendirme eğilimindedirler. Kurnaz antisosyaller dava arkadaşlarını ölümüne sürer veya banka hortumlar, ellerini kollayarak dışarıda keyif çatar-ken, akılsızlar gasp ve cinayetten hapiste yatar. Sınıflı toplum, kişilik bozukluğu filan tanımaz.

Sıradan kötülük tırmanıyor. Görmeye alışık olmadığımız oranda şiddet ve kötülük görüyoruz. Vandallık, barbarlık ve zalimlik merhametin topraklarını talan ediyor. Artık kendi hikâyelerimiz emzirmiyor bizi, Hollywood hayal endüstrisi beyin hücrelerimizi işgal ediyor. İnsan tabiatının özde merhametle dokunduğunu söyleyen Doğu öğretilerinin aksine, Batı geleneği, insan tabiatının özünde zalim olduğuna inanır. İnsan, bu görüşe göre, kötü mizaçlı bir varlıktır. Batının binlerce yıllık tarihi; kitle halinde çarmıha germeler, işkence odalarının icadı, dünya savaşları, soykırım, etnik temizlik gibi günahlarla tika basa dolu. Tamahkârlık, köle ticaretini yeşertmiş ve yerli halkların boyun eğdirilip acımasızca sömürülmesine yol açmıştır. Eğlenceler, zalimlik karşısında büyülenmişliğin izlerini taşır, gladyatör oyunlarından Hollywood'un modern fantezilerine dek zalimlik, imgelemi zapt eder. O halde ne yapmalı?

Her insan kendisine bir yurt arar. İnsan daima sıla özlemi içindedir, sevgiyi ve şefkati arar. Daüssıla, memleket özlemi, kana kana içtiğimiz bir sevgi ve merhamet arayışından başka nedir ki? Çevremizde arsızca yükseldiğini gördüğümüz kural tanımazlık ve zalimlik, ancak şefkatin duvarlarına çarpılmakla durdurulabilir. Şefkat evlerimizde, işlerimizde, ilişkilerimizde hükümferma olduğunda, en başta çocuklarımızı layık oldukları gibi sevebilmeyi öğrendiğimizde, onlara "Yıkılma sakın!" diyebiliriz. Ancak layıgınca sevilmiş çocuklar bıçağın kanatabileceğini, kötü bir sözün can yakabileceğini bilebilir. Kâinatı, yurdunu, insanların sevebilen anne babalar; çocuklarını hayatın seslerine açabilen anne babalar başkasını incitmenin bir insan için ne büyük bir zillet olduğunu anlatabilir. Çocuklarımıza şefkati, merhamet ve yârenliği öğretmeliyiz. Dikkatin daha fazlası duyguların eğitimine verilmeli. Şefkat ve merhamete dayalı bir eğitim, öteki için de sorumluluk duymayı, ötekinin de ilgi, iyilik ve adaleti hak ettiğini kabullenmeyi beraberinde getirir. Başkasını düşünebilmek, başkasının iyiliğinden kendisini mesul hissetmek, çocuklarımıza verebileceğimiz yüce değerlerdir. ❖



Kelebeğin Kanadı

ÖZKAN ÖZE

On yaşındaydım. Kelebek kanadı biriktirmeye merak saldım. Bahçelere, bağlara, yabanî çalılıklara, hedayinabit meşeliklere çıkacak, biçare kelekleri itina ile tutacak, o alelacayıp kanatlarını koparacak ve tıpkı sonbahar olmuş ağaç yapraklarına yaptığım gibi, kitap aralarında güya muhafaza edecektim.

Sabah erkenden evden çıktım. Kelebek yakalamak kolay bir iş değilmiş, bunu hemen anladım.

Pek çok uğraştıktan sonra, kimselerin bahçesine ait olmayan birtakım aslanağzı ve karahindiba çiçeklerinin arasında amber sarısı, muhteşem bir kelebek tuttum. Tam keyifle kanatlarını çekip koparacaktım ki, bana bir acımak geldi, yapamadım...

Biçare hayvancağızı tuttuğum yere bıraktım.

Fakat o amber sarısı mucize, kendisini

salıvermemle beraber, sevinç içinde kaçıp gidemedi.

Minik kanatlarını birkaç kez açıp kapattıysa da, uçamadı. Eğildim, dikkatlice baktım; kanatlarının üzerinde kırılınca parmaklarımın izini gördüm. Parmak uçlarımda ise, amber sarısı ışıltılı bir toz vardı. Dedim, eyvah!

Ne zaman bir sanat galerisine, bir resim sergisine yahut sanatça kıymetli şeyleri mezat edip sattıkları yerlere gitsem ve insanların kolaycana bakıp görebilecekleri yerlere tutturulmuş, "LÜTFEN SANAT ESERLERİNE EL SÜRMEYİN!" levhalarını görsem, aklıma hep o amber sarısı kelebeğin narın ama muhteşem kanatlarında suçlu parmaklarımın bıraktığı izler gelir. Ve o kanatlardaki sanatın Sanatkârından, o çocukluk salozluğumdan sebep, eski ama kavurucu bir pişmanlığın sızısı ile affolunmak dilerim...❖

Allah Resulü'nden Müjdeli Haberler

HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM

Hiz. İbni Mesud (ra) naklediyor:
Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:

"Doğruluk insanı iyiliğe, iyilik ise Cennete sevkeder. İnsan doğru söyleye söyleye Allah'ın indinde 'sıddık' yazılır. Yalancılık insanı fücra, fücür da Cehenneme düşürür. İnsan yalan söyleye söyleye Allah'ın indinde 'yalancı' yazılır." (İbni Mace, Mukaddime, 7)



Hiz. Ebu Derda (ra) naklediyor:
Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:

Aziz ve Celil olan Allah buyurur: *"Ey Âdemoğlu! Ancak Bana kul olup, Bana ibadet ettiğin, her şeyi Benden umduğun ve Bana, hiçbir şeyi ortak koşmadığın müddetçe, sende olan şeyi affederim. Eğer sen, yer ve gök dolusu hata ve günahla Beni karşılaştan da, Ben seni onların dolusu mağfiretle karşılarım ve seni affederim. Günahının çok oluşuna ehemmiyet vermem."* (Tirmizi, İman, 18)



Allah Resulü (sav) şöyle buyurdu:
"Kış, müminin baharıdır. Gündüzü kısa olur, oruç tutar; gecesi uzun olur, ibadet eder." (Ahmed bin Hanbel, Müsned, II / 519)



Hiz. İbni Ömer'den (ra):
Hiz. Peygamber (sav) buyurdu ki:
"Kiyamet günü mü'min, Rabbinin lütuf ve inayetine öyle yaklaşır ki, Allah ona, insanlardan gizli olarak işlediği bütün günahlarını teker teker saydırır."

"Fılan günahını biliyor musun, falan günahını biliyor musun?" diye sorar.

Mü'min de: *"Yâ Rab, biliyorum,"* diye itiraf eder.

Cenâb-ı Hak, sonunda ona: *"Ben, senin bu günahlarını dünyada iken gizlemiş, kimseyi haberdar etmemiştim. Bugün de yine kimseye bildirmeden bağışlayıp, mağfiret ediyorum,"* buyurur. (Tirmizi, Daavat, 98)



Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:

"Yediklerine karşılık şükreden kimse, sabrederek oruç tutan kimse gibidir." (Tirmizi, Sıfatu'l-Kiyame, 43)



Hiz. Enes'ten (ra):
Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:

"Kulun ömrü, kırk yaşına ulaştınca, Allah onu, cinnet, cüzzam ve baras gibi üç belâdan emin kılar."

Kul elli yaşına gelince, Allah ondan hesabı hafifletir.

Kul altmış yaşına ulaştınca, Allah onu inabe ile rızıklandırır.

Yetmiş yaşına erişince, gök ehline onu sevdirebilir.

Kul seksen yaşına gelince, Allah, hasenatını sabit kılar, günahlarını siler.

Kul doksan yaşına ulaştığında ise Allah onun geçmiş ve gelecek günahlarını affeder ve bağışlar. Kendisini aile halkına şefaattçi kılar ve ona gökten bir münadi şöyle seslenir: "Bu kul, dünyada Allah'ın emanetidir."

(Acluni, Keşfu'l Hafa , II / 191)

İnabe: Günahları terk ile Hakk'a dönüş. Hakk'a tâbi olmak.

Münadi: Nida eden, seslenen, çağırılan.

Baras: Tıpta çaresi bulunmayan hastalıktır.❖



Tenini besleyip geliştirmeye bakma
çünkü o sonunda toprağa verilecek bir
kurbandır.

Sen gönlünü beslemeye bak! Yücelere
gidecek, şereflenecek odur.

— Hz. Mevlana (ks)

Ölüm öldürüldü mü?

Hiç Ölmeyecek Adam

NİHAL BALCI

Eşimin bir iş yemeği vesilesi ile çalışma arkadaşları ile ilk kez tanışıyoruz. Yuvarlak masanın etrafında 7-8 kişi var. Karşı tarafında oturan biri, “Çok genç görünüyorsunuz.” deyip kocaman bir gülümseme ile gözümün içine bakıyor. Yüzüme karşı ulu orta söylenen bu saçma ve gereksiz iltifatta, sosyal normlar gereği bir de teşekkür etmem gerekiyor. Birkaç saniye bekliyorum, ama çıkmıyor ağzımdan. Omuzlarımı silkip kısık bir sesle mırıldanıyorum:

“Gencim ben zaten.”

Bu cevabı beklemiyordu sanırım. Gülümseme birden kayboldu da...

...

İnsanların yaşla ilgili, hem kişisel hem de kültüre bağlı ilginç ön kabulleri var:

“Eğer örtülü iseniz yaşlı olmanız lazım. Hele bir de birkaç çocuğunuz varsa kesin içiniz geçmiştir. Hacca gidiyorsanız epey bir yaşlısınızdır. Emekli iseniz artık dünyadan elinizi eteğinizi çekmeniz gerek. Bir de torun torba sahibi olduysanız, onlar da büyüdü-

se, daha ne işiniz var, ölü artık(!).”

Bir de diğer aşırı uç var: “70 yaşındayım ama, 20 yaşındakilerin giydiklerini giyeceğim, yaptıklarını yapacağım.”

80 yaşındaki Amerikalı komşum, bütün gün çalışıyor. Bahçesine, çiçeklerine bakıyor, yemeğini ve her işini yapıyor. Çok sosyal. Bir sürü misafiri geliyor. Araba kullanıyor her yere gidiyor. Biraz ötedeki Müslüman komşum ondan 20 yaş daha genç. Hep odasında... Evde gelini var. Yemeği suyu ayağına getiriliyor. Birini enerjisi ve çalışma şevki, diğerini ahiret inancı, maneviyatı ve Kuran’ı dinç tutuyor sanki. Herkes farklı... Hayattan beklentileri de farklı.

...

46 yaşındaki, Amerikalı Bryan Johnson tüm bu farklı beklenti ve ön kabullerin artık yıkılacağını düşünen biri. Kendisini bir kâşif, ucunu yakaladığı ve başarmaya çalıştığı idealini ise insanlık tarihinin en önemli devrimlerinden biri olarak görüyor.

Son 3 yıldır üzerinde çalıştığı tek bir

amacı var: ölmemek. Ölümün zorunlu olmadığını kanıtlamaya çalışıyor. Ona göre insanların hayatları ile ilgili bu beklenti ve kararlar hep, “Aşağı yukarı 70 yıl yaşarım,” varsayımından kaynaklanıyor. Bu yetmiş yılı en iyi nasıl geçirebilirim diye hayatlarına bir düzen kuruyorlar. Bu ön kabul değişirse, ahlaki, geleneksel, alışılmış, veya mutlulukla ilgili her şeyin değişeceğine inanıyor.

4 milyon dolar harcayarak Blueprint adlı, biyolojik yaşı düşürmeyi hedefleyen bir program geliştiren Johnson’ın vücudu ile ilgili her veri bu programa yükleniyor. Yeme içmesinden, gün boyunca neyi ne kadar yapacağına kadar bütün kararlar bu program ve doktorları tarafından kontrol ediliyor.

Bu sisteme göre, günde 111 tane hap yutuyor, düzenli olarak cilt bakımını yapıyor, sürekli kafatasına kırmızı ışın gönderen bir şapka giyiyor, günün belli bir saatini spor ile geçiriyor, erken yatıyor, en az 8 saat uyuyor, 5 olmadan kalkıyor. Sabah kalktığında bir süre lazer maskesini takıyor. Vitaminli mamalar ile vegan besleniyor. Belki de devamlı lazer işlemine maruz kaldığı için yüzü bembeyaz ve parlak. En pahalı arabaları alacak kadar zengin ama asla hız yapmadığı gibi, aşırı yavaş gidiyor. Bir kurabiye veya dondurma yemek gibi eylemleri, bedene karşı şiddet olarak görüyor.

Johnson’ın programı, daha önce duymuş olabileceğiniz, farklı vitaminler, diyetler, kürlerden farklı. Amacı sadece yaşlanmayı geciktirmek değil, ölümlü tamamen ortadan kaldırmak. Bedenini yaşlanmayı tersine çeviren bir algoritmaya dönüştürmekte kararlı. Bunun için de hayatının idaresini kendi aklından çok Blueprinte teslim etmesi gerektiğine inanıyor. Çünkü kendine bıraksa, geç de yatabilir, sağlıksız da yiyebilir, içki de içebilir. Ama akıl ve iradesini Blueprinte teslim ettiği, ve doktorların dediğine inandığı için, 30 yaşındaki birinin kemik yapısına ve 37 yaşında birinin kalbine sahip olduğunu söylüyor. Hedefi ise 18 yaşına inebilmek.

Johnson’ın 27 yaşındaki asistanı Kate Tolo da birkaç ay önce hayatını Blueprint’e

göre yaşamaya karar vermiş. İki kendilerini yeni *Homo sapiens*’in Adem ve Havva’sı olarak görüyorlar.

Johnson hep böyle değilmiş tabi... Utah’da bir çiftlikte büyümüş. Mormon kilisesine bağlı, inançlı bir insanmış. Ekvator’da misyonerlik görevini yaptıktan sonra üniversite okumuş ve yüksek lisansını yapmış. Evlenmiş ve 3 çocuk büyütmüş. Kurduğu şirket 300 milyon \$’a satıldıktan sonra, klişe bu ya, eşinden ayrılmış. Mormon kilisesini de terk etmiş.

Yaptığı her şey yanlış diyemem. Zeytin yağı tüketmek, erken yatmak, elektronikleri yatak odasından uzak tutmak, az yemek, spor yapmak elbette faydalı. Yaşlanmayı geciktirme adına yapılan araştırmalar da var.

Bazı bilim insanları sınırlı olarak yaşlanmanın geri çevrilebileceğini düşünüyor. Bu yıl, Harvard hocalarından David Sinclair ve büyük bir ekibin *Cell*’de yayınladığı makaleye¹ göre, farelerin yaşlanması hızlandırılabilir veya tersine döndürülebilir. Yaşlanmanın sebebi DNA üzerinde biriken mutasyonlardan çok, epigenetik değişimler olarak görülüyor. Başka bir deyişle yaşlanma, hücredeki DNA bilgilerinin kaybolmasından ziyade, susturulması ile gerçekleşiyor. Bu susturulma, yedek gen kopyalarının aktif hale getirilmesi ile geri çevrilebilir.

Sinclair’in üzerinde oynadığı genler, Nobel ödüllü Shinya Yamanaka’nın 2006 yılında tespit ettiği 4 genden 3’ü. Sinclair hücrenin epigenetik geçmişini tamamen silmek istemediği için 4 genin tamamında değişiklik yapmamış ve 3 genin yaşlanmayı geriye çevirmede yeterli olduğunu görmüş.

Yamanaka’nın bulduğu, bahsedilen 4 gen, yetişkin insan hücrelerini, gençleşmeyi bırakın, embriyonik kök hücre hallerine geri döndürüyor (2-3-4-5-6). 2006’da fare hücrelerinden, 2007’de ise insandan elde edilen bu kök hücreler, beyin, kalp, sinir hücresi gibi pek çok hücre tipine dönüştürülebilir.

Hücrenin böyle bir kabiliyeti olduğunun

keşfi tıpta pek çok kapıların açılmasına neden oldu. Üstelik bazı hastalıkların tedavisi için kullanılmak istenen embriyonik kök hücreler noktasındaki ahlaki engelleri de ortadan kaldırdı. Hastanın kendi hücrelerinden yapıldığı için de, tedavi veya nakil durumunda bağışıklık sisteminin, hücreleri kabul etmesini kolaylaştırıyor.

Dünya çapında pek çok laboratuvar Alzheimer'dan, diyabete kadar pek çok hastalıkta, hangi safhada, hücrede nelerin yanlış işlediğini anlayabilmek için, Yamanaka metodu ile kök hücreler ürettiler. Hastalıkların gen boyutunda nasıl başladıkları anlaşılabilirse, tedaviler de ona göre değişecek, ve belki hastalık veya yaşlılık daha başlamadan önlenilecek. Yeni bulunan ilaçlar ise önce zavallı hayvanlar üzerinde değil de, bu kültür hücreler üzerinde denenebilecek.

Pek çok hastalık bir veya birkaç hücre tipinin, fonksiyonunu kaybetmesinden dolayı oluyor. Örneğin, insülin üreten hücrelerde hastalık varsa diyabet, retina ve kornea hücrelerinde işlev bozukluğu varsa körlük meydana geliyor. Yeteri kadar genç ve sağlıklı hücrenin laboratuvarında bu yöntemle üretilip hastaya verilmesi, pek çok hastalığın tedavisinde bir ümit olarak görülüyor.

2020'de yine Sinclair'in *Nature*'da yayınladığı konu ile ilgili diğer bir çalışmada(7), genlerinde epigenetik değişimler yapılan yaşlı farelerin, gözlerindeki yaşlılıkla meydana gelen rahatsızlıkların iyileştiği gözlemlenmiş. Şu anki sonuçlar ise bu sistemin sadece bir doku veya organda değil, tüm hayvan bedeninde uygulanabilir olduğunu gösteriyor. Retinal transfer, Japon doktorlar tarafından insan gözünde de uygulandı ve başarılı oldu.(8-9) Göz hastalıkları, yaşlanmanın geriletilmesi için yapılan testlerin ilklerinden olması normal. Çünkü gen terapisi ilaçları direk göze enjekte edilebiliyor.

Fakat başka hastalıklar üzerine de çalışmalar var. Parkinson ile ilgili ilk testler maymunlarda yapıldı(10) ve başarılı sonuçlar alınınca insanlar üzerinde de denendi.(11-12-13-14) Kalp hastalıkları için de Japonya'da



Bryan Johnson, 2015, Blueprint'den önce.

izinler verildi.(15-16-17) Tedavilerin genel kabul görmesi için hastaların uzun süre takip edilmesi gerekiyor.

Bu yayınlar, yaşlanmanın yeniden tanımlanmasında yepyeni birer adım. Ve şu haliyle cevapladığından çok daha fazla soru ortaya çıkmasına neden oluyor. Yapılan gen terapisi ilerde kromozom yapısını bozar mı, bağışıklık sistemi tarafından reddedilir mi, kansere neden olur mu bilinmiyor. Kim bilir belki bir gün, dünyanın ömrü yeter de, bu engeller aşılır, insan Hz. Nuh gibi 950 sene yaşar(18), ve ölen herkesin cesedi yakışıklı olur. Fakat ortalama yaş kaçta çıkarsa çıksın, ölüm isteğe bağlı değil. İnsan da, evi olan dünya da bir gün ölecek.

JOHNSON METODU BİLİMSEL Mİ?

Tüm bu araştırmalar genelde tek bir etken üzerine yoğunlaşır ve bilimin kurallarına göre açık bir şekilde yapılır. Adımlar ve kullanılanlar bellidir ve rahatlıkla kritik edilebilir ya da hakem kurulu tarafından reddedilir. Bryan Johnson'un bu şekilde kendi bedenini bir laboratuvar faresine dönüştürmesi ise bilimin doğrulayabileceği veya herkese tavsiye edilen bir program olamaz. 111 tane hapi aynı anda aldığınızda, bu kimya-



Bryan Johnson, şimdi.

salların etkileşimi kötü sonuçlar doğurabilir. Bir kişide işe yarasa bile, diğerinde çok zarar verebilir. Vücuttaki yağ miktarının bu kadar az olması da sağlıklı değil, çünkü vücutta yağın da görevleri var.

Johnson, Blueprint uygulamasının halka ulaşmasını istiyor. Kendi kurduğu ilginç dinin neşriyatını da yapıyor yani. Bu "hizmet" bedava olsa da web sitelerinde zeytinyağı gibi sağlıklı ürünler de satılıyor. Johnson'un tüm biyolojik ölçümlerini internet sayfasından incelemek mümkün. Dinlenme esnasındaki kalp atışını, hormon seviyelerini, ve hatta bağırsaklarının kamera görüntüsünü... Egzersiz rutinleri ise YouTube'da binlerce kişi tarafından takip ediliyor. İsteyenler prosedürü kendileri uygulayabiliyorlar.(19-20-21-22-23) Tabi böyle bir rutini devam ettirebilmeniz için aile geçindirme, çocuk bakma, ev idare etme gibi bir işinizin, hele bizim kültürümüzde sosyal hayatınızın hiç olmaması lazım.

Bryan Johnson'un web sitelerinde gezip, bazı röportajlarını sonuna kadar okumanın sebebi sırlarını çözmek değildi. Aileden gelen genetik kalp rahatsızlıkları, gece oturmaları ve bu tatlı sevdası ile bu algoritmanın yakınından bile geçemeyeceğimi anlamak zor olmadı. Fakat hikayesi beni

düşündürdü.

JOHNSON'IN HAYAT STİLİNİ İLK DUYDUĞUNUZDA SİZ NELER HİSSETTİNİZ?

Ben öncelikle acıdım. Bir tane hayatı var bu dünyada ve onu bile yaşayamadığını düşündüm. Arkadaşlarıyla oturup gecenin 1'inde çay ve çekirdek yiyerek sohbet etmenin, bir simiti paylaşmanın, sıcak bir yumurtaya ekmek batırmanın, gece dershanede sabahlayıp beraber Cevşen okumanın zevkini hiç alamayacaktı. Kendini, kendi inşa ettiği bir hapse sokmuş, parmaklıklarından dışarı bakarken, ebediyen orada kalmak istediğini herkese ilan ediyordu. İnsanın en temel isteklerinden biri olan ebediyet hissini ne kadar da ilginç bir şekilde gösteriyordu.

Blueprint onun rabbi, yapay zeka ilahi şeriatı, doktoru ise peygamberi olmuş, aklını da bir tarafa bırakıp onlara tabi olmuştu. Bu hapiste ebediyen yaşamak için akli ile beraber heva ve hevesini de terk etmiş gece dışarı çıkmaz, içki içmez, hızlı araba kullanmaz, doğru düzgün bir yemek yemez olmuştu. Budist rahiplerden bile iyi nefis terbiyesi yapıyordu.

Uzun zaman önce dinlediğim, sürekli deri ceket giyen bir ünlünün röportajı aklıma geliyor. Sunucu sordu: "Deri ceket size çok yakışıyor, ama yazın rahatsız olmuyor musunuz?" Bunca yıl geçti ama cevabı hala aklımdan silinmedi: "Hayranlarım beni böyle sevdi, ben onlar için giymeye devam edeceğim."

Adamın biri kalkmış, dünyada kendi kurduğu hapiste ebedi yaşamak için parasını, aklını, tüm heveslerini bırakmış. Bir diğeri hayranlarının sevgisi için yazın sıcaklığında deri ceketle dolaşıyor. Rabbimiz bize aklınızı bırakın demiyor, "Akl'edin," diyor zaten, ama biz nasıl oluyor da onun sevgisi ve rızası için onun istediği gibi giyinemiyoruz. Bize vadettiği ebedi cenneti kazanmak için heva ve hevesimizi neden terk edemiyoruz? Telefonları bir kenara bırakıp, sabah namazına çok daha şevkle kalkabilmek için, neden

hemen uyumuyoruz? Akla hayale gelmeyecek güzellikteki cennet, Bryan Johnson'ın mamayla beslen- diği yalancı cennetinden daha cazip geliyor mu?

KISA YAŞAMAK / UZUN YAŞAMAK

Filistin'deki çocukları düşünür- seniz, onlar savaşın içine doğdular, savaşın içinde yaşadılar, ve daha büyümeden şehit oldular. Bu kısacık hayatları ile ebediyeti kazandılar. İçinde buldukları durumun acısı, onları çok çabuk olgunlaştırdı. Bedi- üzzaman Hz. "*Harb-i umumiyi gören ihtiyardır.*" der. Rahmet-i İlahiyeden ümit ediyoruz, bu savaş çocukları, yetişkinler gibi dirilsin, ve yaşlıların girmedikleri cennette, yetişkinler gibi mükâfat ve zevk alsınlar.

...
Johnson asla ölmeyeceği(!), bu aşırı hayat tarzına devam ederken biz faniler, yine ekmeği kızartıp üzerine reçel sürmeye, dondurma yemeye, misafirler geç saat kalkım derse, "Olmaz daha kahve içeceğiz," deme- ye devam edeceğiz sanırım. Belki de ebediyetin garanti olduğuna inan- dığımızdan bu rahatlığımız. Ebedi olmak için sadece bir kere olmak ve bir kere de ölmek gerekiyor. Gerisin- de nasıl bir hayat yaşayacağımız ise burada ettiklerimize bağlı. Bunun için elbette Allah'tan uzun ömür ve sağlık istiyoruz ki daha çok ahiretimiz için çalışalım. Ama bundan da öte bir şey var. Allah'ı razı edebilme ve O'ndan razı olma mertebesine yükselmeye çalışıyor muyuz, asıl soru bu. İnsan buna erişebilir ise uzun yaşamasına gerek yok, bir an yaşamak yeterli.(24)

Sonsuzluktan 62 çıkarsan da aynı, 950 çıkarsan da aynı...❖

(Bu yazının kaynaklarına zaferdergisi.com'da-ki sayfasından ulaşabilirsiniz.)

Bilindiği gibi, insanın manen terakkisinde ana rükünler "*iman, salih amel, takva ve güzel ahlâk*"tır. Yeme, içme ve uyuma, yardımcı hiz- metlerdir. Onlara aslî hizmetlerden daha fazla zaman ayırmak ruhun terakkisine zarar verir.

Nur Külliyyat'ında, İbn-i Sina'nın şu ifadele- rine yer verilir: "*...Yediğin vakit az ye. Yedikten sonra dört beş saat kadar daha yeme. Şifa hazımdadır.*"

Ancak, manevî terakki konusunu; sadece bunlarla izah etmek de çok eksik bir değerlen- dirme olur.

Mesnevî-i Nuriye'de geçen şu ifadeler manevî terakkinin üç safhasını nazara veriyor:

"*Hayvâniyetten çık, cismâniyeti bırak, kalb ve ruhun derece-i hayatına gir. Tevehhüm ettiğin geniş dünyadan daha geniş bir daire-i hayat, bir âlem-i nur bulursun.*"

İnsan, ana rahminde, toprağa atılan bir çekirdek gibi, rahim duvarına yapışarak büyü- meye başlar. O noktada başlayıp dokuz ay süren ve dünyaya gelişinden sonra da devam eden bu büyüme, kemale erme, zevale mey- letme ve sonunda ölümü tadıp yeniden ele- mentlere dönüşme safhalarının tümü, insanın nebatî ve cismanî yönüdür.

Görmesi, işitmesi, hareket etmesi, evlenip çoğalması ise insanın hayvanî yönünü teşkil eder.

İnsanlık akılla başlar. İnsan bu yönüyle bütün hayvanlardan ayrılır. Bu büyük nime- ti yerinde kullanan insan, Bediüzzaman'ın tabiriyle "*insaniyet-i kübra olan İslâmiyetle*" müşerref olur.

Cismaniyeti bırakıp hayvaniyetten çıkma- nın bir küçük misâlini, uyku ve rüya hadisele- rinde bizzat yaşıyoruz. Uyuyan insanın yemey- le içmeyle bir ilgisi kalmadığı gibi his dünyası da harici âlemden elini çeker, başka âlemlerle temas geçer. Uyku hadisesiyle bedenden bir derece ilgisi kesilen ruh, başka âlemleri görüyor, çok uzak mekânlarla temas kuruyor, vefat etmiş dostlarıyla görüşebiliyor; kısa bir zamanda çok işler yapıyor... O halde insan cismanî âlemden uzaklaştığı nispette kalb ve ruhun hayat mertebesine yanaşiyor.

Cismâniyeti Bırak, Kalb ve Ruhun Derece-i Hayatına Gir

PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR

"*Hayvâniyetten çık, cismâniyeti bırak, kalb ve ruhun derece-i hayatına gir.*"
(*Mesnevî-i Nuriye*)



...
İnsan yıldızlara bakar, güneşi seyrederek ama o mekânlara gidemez; zira bedeni buna engel olmaktadır. O halde beden kaydına girmeyen melekler, bu hayat faali- yetlerini çok rahat ve çok ileri seviyede icra ettikleri gibi ruhu cismine galip gelen büyük zatlarda da bu mana bir başka şekliyle kendini gösterir.

"*Ruhu cismâniyetine galip olan evliyanın işleri, fiilleri, sûrat-i ruh mîzânıyla cereyan eder.*" (Mesnevî-i Nuriye)

Vefat eden bir insanın ruhu da beden kaydından kurtulduğu için hayatî faaliyet- lerinde büyük inkişaf olur.

Kalb ve ruh âlemimize, cismimizden ve nefsimizden daha fazla önem verdiğimiz takdirde, biz de o manevî derecelere ulaş- manın yoluna girmiş oluruz.

Ruhun tekâmül esasları her zaman

aynıdır, değişmez. Ancak, bu asırda çok büyük günahların aleni olarak işlenebilmesi, ahlâksızlığın çeşitli mihraklarca kasıtlı ola- rak teşvik edilmesi cihetiyle, Bediüzzaman Hazretleri bu asırda takvanın "Üssü'l-esas" olup öncelik kazandığını beyan etmişti. Zaten takvada başarılı olamayan insan, salih amelleri de işleyemez olur. Bunların her ikisi de imâna dayanırlar. Yani imanın kemale ermesi nispetinde salih amel de, takva da inkişaf eder. Böylece insanın kalbi ve ruhu cismaniyetine galip gelir.

...
Elbette, bu manevî terakkinin de çok dereceleri vardır:

İman denilince altı rüknü birlikte düşün- mek gerekiyor. Allah'a tahkiki bir surette iman eden kişi, O'nun huzurunda O'na isyan edemez.

Meleklerle tahkiki iman eden kişi, onların her an bütün amellerini kaydettiğini bilir ve günahlardan hassasiyetle çekinir.

Kitaplara ve Peygamberlere tahkiki iman eden kişi, Kur'an'ın bildirdiği ve Allah Resulünün (asm) tarif ve talim ettiği salih amelleri uygulamaya azamî derecede dikkat eder, günah ve isyanlardan da uzak durur.

Ahirete tahkiki iman eden kişi, dünyaya dünya kadar, ahirete de onun kadar önem verir ve işlerini bu şuurla tanzim eder.

Kadere tahkiki iman eden kişi, Cenab-ı Hakk'ın ehl-i cennet için takdir ettiği yolda hassasiyetle yürür, cehennem ehlinin yolun- dan da uzak durmaya çalışır.

Demekki, imanın kemale ermesi nispe- tinde salih amel de, takva da inkişaf eder- ler. Böylece insanın kalbi ve ruhu cismaniye- tine galip gelir ve manevi terakkiye başlar.❖



Nereden Başlamalı?..

EZGİ AKGÜL

Genelde kadınların başına gelen bir durum vardır. Köye gitmişsindir de evde de eşin kalmıştır ya hani!

Bir ay sonra eve döndüğünde o koridor-da gördüğün ilk manzara ile şok geçirirsin. Eve döndüğün o an, evde savaş mı çıkmış yoksa at yarışları geçici olarak sizin evde mi oynatılmış anlayamazsın. Temizlemeye nereden başlayacağını bilemezsin. İlk hangi odaya gireceğine karar veremediğin gibi kendini çaresiz ve öfkeli hissedersin ya hani!

Tek tek odaları gezersin, gezerken de “diğerlerini anlarım da şu odayı nasıl bu hale getirebilmiş!” diye düşünüp donup kalırsın. Önce söylenirsin biraz, belki biraz da sesin yükselir ama sonunda mecbur kalıp kolları sıvarsın ya hani?

Hah!

Düzelmeye nereden başlayacağını bil-meme halini aynen dağınık ev örneğine benzetiyorum.

Kendi hayatının odacıklarına bakıyorsun, kendi ruhunun koridorlarında dolaşıyorsun

ve temizlemeye nereden başlayacağını tam olarak bilemiyorsun, aynı gerçek evin gibi.

Tamamen aynı şey.

Odalardan biri manevi âlemini temsil ediyor mesela. Bir sürü fazla eşya var, birikmiş çamaşırlar gibi öfkeler biriktirmişsin. Tozlanmış duyguların var epeydir hiç kul-lanmadığın. Nefes almak için cam açmaya gidiyorsun ama cam da kirli. Yani bir şekilde üstünde tepinmişsin ruhunun.

Başka bir oda maddi âlemini temsil ediyor. Oradan yol geçmiş de arsanın ne kadarı sana kalmış belli değil gibi bir hal var orada da. Birikmiş hayaller, yarım kal-mış projeler, gidilecek mekanlar, okunacak kitaplar alınacak ödüller...

“Arsayı geri mi alsam dava açıp, yoksa elimde kalana mı şükretsem ya?” falan der-ken de zaten ömür geçiyor işte.

Geçip gidince de yaşanmamış bir ömrün tortuları kalıyor miras olarak.

Buradaki dönüm noktası “ya hu madem bu evde yaşamaya devam etmek zorundayım o zaman kal-kıp içime sinecek kadar en azından içinde yaşama-ya devam edecek kadar temizleyim bari” duygu durumuna gelmektir aslında.

Kötü alışkanlıkları, sana zarar veren düşünceleri, belki bazı kişileri hayatı-mızdan çıkarıp ruh evimizi sadeleştirip öyle devam etmek zorundayız. Ben ruh evimizin bir şekilde böyle kirlenmesine sebep olan şeyin, geçmişten getirdiği-miz yaralarımız olduğunu düşünüyorum.

Sorunu bulmadan çare bulamazsın ya hani! ❖



Câmide Olmak

HALİL İBRAHİM SERT

Birilerini tanımanıza gerek yoktur câmiye gitmek için, birilerinin sizi tanımasına, onay vermesine, whatsapp'tan bildirim göndermesine de gerek yoktur.

Birilerinin konum paylaşmasına, zilde şöyle yazıyor diye tarif etmesine de gerek yoktur.

Kimse size “gelme” diyemez, “gitme” demez. Kapı-sından içeri girerken çıkarken endişe duymazsınız, dikkat çekmemek için sessiz olmaya çalışmazsınız, tereddüt yaşamazsınız, kapının önünde çok ayakkabı görülmesin falan demez birileri... Cami dolup taşıkça daha da huzur bulursunuz tam tersine.

Kimseye ait değildir câmiler, kimsenin adına kayıtlı değildir elektriği, suyu...

Ashab-ı Suffa da olsa yeri mescidin, câminin içinde değil miydi? İlim de, sohbet de, okumak da, yazmak da mescidin merkezinde, bir kıyısında kenarında değil miydi?..

Hem herkesi davet eder câmiler; megafonlarla, olabildiğince yüksek sesle davet eder. Karşı komşunuzu da çağırır, köşedeki tekel bayiine de ulaşır sesi. Alıştırma alıştıra değil, lafı evirip çevirerek değil doğrudan seslenir camiler, “Allah en büyüktür” der, “haydi namaza” der, “haydi kurtuluşa” der...

Muhtaç olduğumuz da budur.

Özgürce davet etmek, özgürce bu davete icabet et-mek... Filtrelerden, eleklerden geçirmeden hakikati ulaştırmaktır herkese.

Câmide cem olmaktır bu zilletten kurtulmak için çare-miz. Halk içinde Hak ile birlikte olmak için, yan yana omuz omuza, sıkı sıkıya durmaktır çaremiz...❖

Vücutumuzun Fabrikası: Karaciğer

PROF. DR. SEFA SAYGILI



Yaklaşık 1500 gram ağırlığıyla vücudumuzun en büyük organı olan karaciğerimiz karın boşluğunda sağ üstte ve kaburgaların altında yer alır. Alt kısmında safra kesesi bulunur.

Karaciğer, vücutta birçok hayati fonksiyona sahiptir ve kendini yenileyebilen tek organ olma özelliği taşır. Karaciğerin görevi; vücuttaki toksik (zehirli) maddelerin uzaklaştırılması, metabolizma ve sindirim sisteminde rol alması, kanın pıhtılaşması, birçok besin maddesinin depolanması, sentezlenmesi ve bağışıklık fonksiyonlarının yerine getirilmesidir. Sağlıklı ve çalışan bir karaciğer olmadan hayatımızı sürdürmek mümkün olmaz.

Tıp fakültesinde öğrenciyken bu organı anlatan hocamızın söyledikleri halen aklımda: "Karaciğerimiz o kadar müthiş bir organımızdır ki, gerçekleştirdiği fonksiyonlarını yerine getiren bir fabrika kurmaya kalksanız İstanbul kadar büyüklükte olsa bile yeterli olmaz."

Gerçekten karaciğerimiz bedenimizin en önemli fabrikasıdır. 2 binin üzerinde görev yapmaktadır ve her geçen gün yeni marifetleri ortaya çıkmaktadır. Karaciğerin sayısız fonksiyonlarından bazılarını sayalım:

- Yiyeceklerin sindirilmesini, saklanmasını yerine getirir.
- Karaciğerden doğrudan kalbe giden kanı; birçok kimyasal madde, toksik (zehirli) atıklar, ilaçlar ve alkol gibi zararlı maddelerden temizler.
- Kan basıncındaki artış sonucu ortalama

200-400 ml kanı dolaşımdan çekip depolarak tansiyonu düşürür. Vücutta kan ihtiyacı arttığında ise (meselâ ağır egzersizler sırasında) karaciğer, bünyesinde depoladığı kanı dolaşıma vererek kan ihtiyacını giderir.

- Karbonhidrat ve proteinleri yağa dönüştürerek enerji oluşmasını, kolesterol yapımını sağlar.
- Enfeksiyonlara karşı mücadelede önemli görevi vardır.
- Safra karaciğerde üretilir, bağırsağa safra kanalıyla ulaştırılır. Safra, yağların sindiriminde çok önemlidir. Ayrıca vücuttan atıkların atılmasında rol oynar.
- Amonyaktan üre elde ederek kanı temizler.
- Kan plazma proteinlerinin yapımında rol alır.
- Protein ve albümin sentezini yapar.
- Kritik bir organ olan ve kandaki şekeri dengeleyen pankreası korur.
- Pıhtılaşma faktörlerinin sentezinde ve kanın pıhtılaşmasında rol oynar.
- Karaciğer, vücutta doğal olarak bulunan veya sonradan kazanılan bağışıklık sisteminde önemli görevlerde bulunur. Bağışıklık sisteminde yer alan hücrelerin normal işlevlerinin yürütülmesinden sorumludur. Ayrıca vücuttaki zararlı maddeleri uzaklaştırdığı için bağışıklık direncinin düşmesine de engel olur.
- Karaciğer, yağda çözünen vitaminlerin ve demir, bakır gibi minerallerin depolama ve

saklanması görev alır. Ayrıca kişilerin beslenmeyle aldıkları yağları parçalayarak enerjiye dönüştürür veya daha sonra kullanılmak üzere metabolik sürece dahi eder. Karaciğer, vücutta enerji oluşumunun en önemli moleküllerinden olan glikozu saklar.

Karaciğer Kendini Yenileme Özelliğiyle Yaratılır

Karaciğerin %70'i alınsa bile geriye kalan kısmı sağlıklı ise karaciğer fonksiyonları bozulmaz. Bu sebeple karaciğerinde kitle olan hastalarda, karaciğerin büyük bölümleri fonksiyonları bozulmadan çıkarılabilir.

Üstelik karaciğer, büyük bölümleri alındıktan sonra kendini yenileme yeteneği verilen tek organımızdır. Karaciğerin geride kalan kısmı birkaç hafta içinde normal boyutlara gelebilmektedir. Hatta organın üçte ikisi alınsa bile, kalan kısımdan karaciğer bir bütün olarak, Allah'ın lütfuyla yeniden büyür. Organ bu şekilde onarılırken, ölen ve zedelenen hücreleri ortamdaki uzaklaştırılır ve yerine yenileri koyulur.

Bir karaciğer hücresi, yaklaşık 500'den fazla işlemi yapabilecek yeteneklerle yaratılır. Üstelik bu işlemleri, birbiri arkasından sırayla değil, çoğu kez aynı anda başarmaktadır.

Ekonomik Çalışır

Kaslarda glikoz harcanması sırasında, metabolizma artışı olan laktik asit açığa çıkar. Laktik asit kasta kaldığı sürece acı verir ve çalışmasını engeller. Karaciğer bu asidi kaslardan toplar ve yeniden glikoza döndürebilir.

Karaciğer Mucizesi

Karaciğer vücudumuzun adeta fabrika gibi çalışan, günde yaklaşık 2000 litre kanı temizleyen mucize organımızdır. Bir depodur, bir filtredir, temizlik ve arınma hizmetlerinden sorumludur ve daha birçok şeydir. Kalkan görevi yapar, bizi korunmamızda görev alır, her açıdan savunur, içten gelecek tehlikeleri önlemede rol oynar.

Karaciğer bedeninin kayasıdır ve olanca gücümüzle asılsak bile onu yerinden oynatamayız, çünkü orada olmasının hikmetleri vardır. Ama bir kayanın tersine, yenilenme kabiliyeti bulunur. Ayrıca bedeninin saatidir. 24 saat çalışır, hiç geri kalmaz.

Yine karaciğer, sezgisi yüksek bir organdır. Davranış motiflerimizi öğrenir ve ihtiyaçlarımıza uygun esnek çalışır. Ayrıca düşüncülerimiz ve duygularımız konusunda da gerekli pozisyon verilir.

Günün her saati sıkı ve şahane bir şekilde işleyen bu olağanüstü fabrikanın kıymetini bilmeliyiz. Bu sebeple, birçok hayati fonksiyonu bulunan bu mucize organımızın, en iyi şekilde korunması ve ona zarar verebilecek faktörlerden kaçınılması gerekir.

Karaciğeri Tefekkür

Böyle sayısız işleri yapabilmek için bu hücrelerin akıllı olmaları gerekmektedir. Hiçbir hücre, hangi maddeyi ayırt etmesi gerektiğini, neyin enerji sağlayabileceğini, neyin hangi organa taşınması gerektiğini tesadüfen bilemez. Tesadüfen bunların tümünü hatasız yapabileceğine sahip olamaz. Tesadüfen bir hücrenin, hatta sadece hücre zarının bile oluşması mümkün değildir.

Rabbimiz insanları, yarattığı böyle harikalar üzerine düşünmeye davet eder. Karaciğer hücreleri, bu harikalardan sadece bir tanesidir. Bunların yaptıkları işleri bilmek, inceliklerini öğrenmek ve tüm bunların tabiatın, tesadüfün değil, Allah'ın mucizeleri olduğuna iman etmek, akıllı bir insana hem dünyada hem de ahirette büyük bir nimet ve kazanç vesilesidir.

Rabbimizin ilminin, kudretinin ve iradesinin büyüklüğünü takdir etmek ve O'nun yüceliğini anlamak için, aslında tek bir hücremiz bile yeterlidir. Yaratılan her şeyin insana bu gerçeği hatırlatmak için var edildiği bir ayette şöyle bildirilmiştir:

"Gerçekten, gece ile gündüzün art arda gelişinde ve Allah'ın göklerde ve yerde yarattığı şeylerde korkup-sakınan bir topluluk için elbette ayetler vardır." (Yunus Suresi, 6)

Bize böyle mükemmel ve karmaşık işleri yapabilen organları veren Rabbimize şükürler olsun. ❖



Allah Neden Kötülöklere Engel Olmuyor?

YUSUF YALÇIN

Vicdan sahibi, merhamet sahibi her insan; masum ve mazlumların başlarına gelen musibetlerde aynı ızdırabı haykırıyor: "Bu masumlara medet eden yok mu? Neden Rabbimiz bu kötölöklere mücade ediyor? Neden engel olmuyor? Neden masum insanlar savaşlarda, deprem ve sel gibi musibetlerde ölüyor/öldürölüyor, malları ellerinden gidiyor? Neden..."

Evet bu ardi arkası gelmeyen bu sorular merhametin kalplerden taşıp, coşmasının ve çaresizliğin sebep olduğu haykırışlardır.

Öncelikle biz inananların şunda şüphesinin olmaması lazım: Kendisini Kitab'ında 114 surenin başında Rahman ve Rahim olarak takdim eden, her yavrunun rızkını doğar doğmaz annesinin sinesinden akıtan, hayvanlardan bitkilere kadar her canlının her ihtiyacını karşılayan Rabbimiz, merhametlilerin en merhametlisidir. Zulüm, insafsızlık ve adaletsizlikten münezzehtir.

O halde "bunca şer gözükten hadiseleri nasıl değerlendirmemiz lazım?" diye düşünürken yüce Kitabımızda cevabını buluruz:

"...Olabilir ki siz, bir şeyden hoşlanmazsınız; oysa ki o sizin için bir hayırdır. Yine olabilir ki, siz bir şeyi seversiniz, oysaki o sizin için bir şerdir. Allah bilir, siz bilmezsiniz..." (Bakara, 216)



Bu ayet bize şerlerin altında hayırlar olduğunu, olabileceğini hatırlatır. Savaşa asker göndermek şerdir, ama eğer bu şerre göğüs gerilmez ise; düşman yurdu istila eder; mal, namus payımal olur ve daha büyük şerlere sebep olur. Demek ki, şer gözükten cihada asker göndermenin neticesi hayırdır. Bunu biz her olayda göremeyiz, anlayamayız. Bize düşen o şer gibi gözükten hadiselerde kaderin hükmüne güvenmek, gerektiği zaman boyun eğmektir.

Yine mesela kangren olan elin kesilmesi

zahiren şerdir, çünkü el gidecektir, sakat kalınacaktır. Ama el kesilmez ise, kangren kola yayılır kol gider. Kolu kurtarmak için, el kesilecek, küçük şer büyük şerre engel olacak, şerrin altından hayır çıkacaktır. Kur'an-ı Kerim'de Hazreti Musa ve Hızır kıssası, bize şer gibi gözükten hadiselerin altındaki hayırları gösteren harika misallerle doludur. (Kehf Suresi, 60-82)

...

Sonrasında şunu da hatırd tutmamız lazım: Bu dünya imtihan dünyasıdır, her an sınavdayız. Başımıza gelen her şey, tüm kötölöklere, günahlar, haramlar, musibetler, belalar ve şerler de bu sınavın soruları... Vereceğimiz cevaplar da bu dünya okulundan mezuniyet notumuzu belirliyor.

Sınavda "Neden sorular var? Öğretmenlerimiz bizi sevmiyorlar mı? İdarecilerimiz ne kadar merhametsiz. Bizim mezun olmamızı istemiyorlar, bize zulmediyorlar..." demediğimiz / diyemediğimiz gibi "neden bu imtihanlar var, neden bu musibetler bu kadar çetin?" de dememek gerekiyor.

Eğer her musibette sadece inanmayanlar ve kötüler ceza görseydi ve masumlar görmeseydi, o zaman imtihan olur muydu?

"Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla; mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle sınavacağız. Sabredenleri müjdele!" (Bakara, 155)

...

Şunu da unutmamak gerekir ki; her şey ya bizzat güzeldir veya neticeleri, sonuçları itibarıyla... Böyle musibetler elbette bizzat güzel değil, ancak sonuç itibarıyla çok güzel neticeler vücuda getirir: Mesela masumların başlarına gelen tüm musibetler, onların manevi mertebesinin artmasına, günahlarının silinmesine, belki şehadet ile cennete, yani ebedi saadet yurduna gitmelerine vesile olur.

Yine aynı şekilde böyle musibetlerde

zayı olan mallar sadaka hükmüne geçer. Yani fani mal, ebedileşir, ebedi âlemde saraylara dönüşür. Maraş depreminde her şeyini kaybeden birine halini hatırlarını soruyorlardı, verdiği cevap mümin bir kalbin sesiydi: "Ben ömrümce ne kadar sadaka versem de bir defa da tüm malımı sadaka veremezdim, Allah'a hamdolsun, tüm malımı sadaka olarak aldı..." Allah kabul etsin... Bu teselli imandan başka ne verebilir?

Eğer bu musibetlere maruz kalan biz isek; o zaman da musibetlerin günahlarımıza, hatalarımıza kefaret olduğunu ve ahiretteki makamımızın yükselmesine vesile olduğunu düşünmeli teselli bulmalıyız. Bakın şu hadis bizlere bu hakikati müjde vermektedir:

"Ümmetim, merhamete uğramış bir ümmettir. Ahirette azap görmeyecektir. Onun azabı (hatalarının karşılığı, cezası), dünyada başına gelen fitneler/ağır imtihanlar, depremler, masum yere öldürülmeler gibi felaketler şeklinde verilir." (Ebu Davud, Fiten, 7)

Yine Ebu Hureyre'nin (ra) naklettiğe göre Peygamberimiz (asm) şöyle buyurdu:

"Bir Müslüman'a herhangi bir musibet, bir sıkıntı, bir keder, bir üzüntü, bir eziyet, bir gam dokunursa, hatta kendisine bir diken bile batarsa, mutlaka Allah bunları onun günahlarına kefaret yapar." (Buhari, Marda, 1; Müslim, Bir, 52)

...

O halde; musibetzedelere merhamet etmek, elimizden gelirse maddi ve manevi destek olmak vazifemizdir. Eğer musibettede kendimiz isek, sabretmek ve mükâfatını düşünmek gerekir. Ancak mükâfata nail olmanın sırrı şudur ki; haddimizi aşmamalı, Rabbimizi hesaba çeker gibi ifadeler kullanmamalıyız. Allah'ın rahmetinden ileri rahmet olmayacağını/olamayacağını bilmiyoruz vesselam...❖

Şiirin Ufku: Na't

TUNAHAN EREN ARSLAN

Sezai Karakoç, bir na't antolojisine şu cümleyle başlar: "Peygamber nasıl insanın ufkuysa, na't da şiirin ufkudur." Aynı yazı içerisinde devam eder: "Na't, insanın insanı, kendini Peygamber'de araması, gerçeği O'nun çevresinde dolaşarak bulmaya çalışması, O'nu yakalamaya çalışarak yaradılışın sırrına erileceğini idrak edişidir" demektir.

Arapça bir kelime olan na't "nitelemek, iyi ve güzel şeyleri abartılı biçimde dile getirmek; nitelik, vasıf" anlamındadır. Özellikle Fars ve Türk edebiyatlarında Resûlullah'ı (sav) öven şiirlerin yaygın adı haline gelmiştir.

Hiz. Peygamber'e duyulan samimî sevgi O'nun hayatının her safhası ve O'nunla ilgili bütün hususiyetler edebiyatımıza aksetmiştir. Nitekim edebiyatımızda esmâ-i Nebî, sîre, mevlid, mirâc-nâme, mucizat-ı Nebî, gazavât-ı Nebî, hilye, ahlâku'n-Nebî, hicretü'n-Nebî, şefâat-nâme, kırk hadis, yüz hadis, bin hadis olmak üzere Hiz. Peygamber'i konu edinen manzum başka dinî türler de vardır.

...

Biz gelelim yazımızın konusu na'tlara. Bu şiirlerde şairler Hiz. Peygamber'i tarif için bütün söz sanatlarını, belâgat kurallarını ve geleneğin kültür birikimini kullanarak hünerlerini gösterme imkânını bulmuşlardır. Özellikle Hiz. Peygamber'in şefaatine nail olabileme isteği tarih boyunca şairleri na't yazmaya sevk etmiştir.

Muhteva itibarıyla na'tlarda Hiz. Peygamber'in isim ve sıfatları, yaratılışının amacı ve Allah'ın sevgili kulu oluşu, örnek ahlâkı, üstün vasıfları, fizikî özellikleri, muciz-

zeleri, diğer peygamberlerden üstünlüğü, ayet ve hadislerle dayanılarak dile getirilir.

Doğrusu edebiyatımız na't konusunda bir deryadır, öyle ki Peygamber Edebiyatı diyebileceğimiz ölçüde bir birikim söz konusudur. Bu şiir ummanı içinde yazımızın sınırlarının el verdiği ölçüde Yunus Emre'den meşhur bir örneği sizlerle paylaşmak istiyoruz:

Canım kurban olsun senin yoluna, / Adı güzel, kendi güzel Muhammed. / Şefâat eyle bu kemter kuluna, / Adı güzel, kendi güzel Muhammed.



Mü'min olanların çoktur cefâsı, / Ahirette olur zevk-u sefâsı, / On sekiz bin âlemin Mustafâ'sı, / Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Yedi kat gökleri seyrân eyleyen, / Kûrsûnün üstünde cevlân eyleyen. / Mirâcda ümmetin Hak'dan dileyen, / Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Ol çâriyâr anın gökler yâridir, / Anı seven günahlardan beridir, / On sekiz bin âlemin serveridir, / Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Aşık Yunus neyle iki cihânı sensiz, / Sen Hak Peygambersin şeksiz, gümânsız / Sana uymayanlar gider imânsız, / Adı güzel, kendi güzel Muhammed

...

Sonuç olarak rahatlıkla ifade edebiliriz ki, başka hiçbir şahıs, hiçbir din veya müessese etrafında böyle asırlar boyunca devam eden zengin bir edebiyat teşekkül etmemiştir. Bu durum Hiz. Peygamber'e duyulan samimî sevginin göstergesidir. Ve son söz: "Allahümme salli alâ seyyidînâ Muhammedin ve alâ âli seyyidina Muhammed." ❖

Hadisleri 'Okumak'

MERYEM ESRA OKUR

Okuduğu hadis külliyatı onu tatmin etmemiştir. "Peygamberin sözlerinin hiçbirine şaşırmadım; ben onların hepsini biliyordum." diyordu. Farklı bir şey arıyordu. Aradığı şeyi bulamamıştı.

Arkadaşı da onunla birlikte hadisleri okumaya başladı. Fakat o, hızlıca ilerleyemiyordu. Çünkü duyduğu hadisler onu sarsıyor, düşündürüyor; değiştiriyordu.

Mesela:

"*Ya hayır konuşun yahut susun!*" şeklinde pek çok defa duyduğu bir hadis-i şerifin hadis kitabındaki tam hâlini okuyunca kolay kolay kendine gelememiştir. Demek ki bu söz sadece bir Peygamber tavsiyesi değildi. Tam metin şöyleydi: "*Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!*"¹

Bu söz; bir iman ölçüsü, bir 'dikkat' tabelasıydı! Bundan sonra, onun için düşünmeden konuşmak kolay olmayacaktı. Bir şeyler değişmişti...

...

Bir başka gün şunu öğrenince, insanın isteklerinin ne mühim olduğunu idrak etti: Ebu Hureyre radiyallahu anh'dan rivayetle Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"*İstemeyenler dışında, ümmetimin tamamı cennete girer*" buyurdu. Bunun üzerine:

"*Ey Allah'ın elçisi, cennete girmeyi kim istemez ki?*" denildi.

Peygamber Efendimiz:

"*Bana itaat edenler Cennete girer, bana karşı gelenler Cenneti istememiş demektir*" buyurdu.²

Bu hadis-i şerifi işitmek, itaat etmek insanın ömrü boyunca rehberi olmalı ve uf-

kunu aydınlatmalıydı.

Arkadaşını düşündü, sadece bu hadis-i şerif yetmez miydi, şaşırmanın verdiği kazanç ile dolup taşmaya...

...

"*Zulümden sakınıp kaçınınız. Çünkü zulüm, kıyamet gününde zâlime zifiri karanlık olacaktır.*"³

Hadis-i şerifini işitmek ise, bir an kapkaranlık bir kıyamet gününü hayaline getirdi... Kör olmuş gibi, hiçbir şeyi göstermeyen bir zifiri karanlık!.. Öyle ürktü ve dehşete kapıldı ki, artık yapıp ettikleri zulüm olmasın diye kılı kırk yaracağı bir hayat onu bekliyordu.

Hadis 'okumak' herkese nasip oluyordu...❖

Kaynaklar:

1. (Buhari) Riyâzü's-Sâlihîn, 2. Cilt, 310. hadis-i şerif (Erkam Yayınları)
2. (Buhari) Riyâzü's-Sâlihîn, 1. Cilt, 160. hadis-i şerif
3. (Müslim) Riyâzü's-Sâlihîn, 2. Cilt, 205. hadis-i şerif

Ahirete İmanın Verdiği Teselli

SELİM GÜNDÜZALP

Dünya zor bir yer. Yaşadıklarımız, şahit olduklarımız burayı daha da zorlaştırıyor. Kırık dökük bir sözümüz var; fakat sözün de bittiği bir noktada insan olanca çaresizliğini derinden hissediyor. Bizim sözümüzün bittiği yerde ise dinlenecek tek söz kalıyor: Allah ve Resulünün sözleri.

Evet Allah'a ve ahirete imanın insana verdiği büyük bir güç var. Bu gücü Filistinli kardeşlerimizin hallerinde gördük.

Ahirete imanın, hem âhiret saadetine, hem dünya saadetine dair sağladığı faydalar var. İman bir yandan kalplerimize gıda ve kuvvet olurken, öbür yandan da büyük bir teselli veriyor.

Elimizin kolumuzun bağlandığı zamanlarda en muhtaç olduğumuz teselli bu. "Ahirete iman insana der: 'Senin elinden çıkmış bütün saadetlerinden çok yüksek ve daimî bir uhrevî saadet ve taze, bâki bir gençlik seni bekliyorlar. Onları kazanmaya çalış.' Ağlamasını gülmeye çevirir." (Risale-i Nur)

Evet imanımız, kaybettiklerimize dair teselli verirken; zalimlerin cezalarını bulacaklarını bildirmesiyle de yaralanan adalet duygumuz mutmain oluyor.

Tüm fani sözler bitse de Bâki olan Allah'ın

kelamı her daim hükmünü icra ediyor. Rab-bimizi dinleyelim:

"Kim zerre miktarı iyilik yaparsa onu görecek ve kim zerre miktarı kötülük yaparsa karşılığını görecektir." (Zilzâl, 99/7-8)

"Muhakkak sizi biraz korku, biraz açlık ve mallardan, canlardan, ürünlerden biraz eksiltmekle deneriz, sabredenleri müjdele!" (Bakara, 2/155)

"Kim bir kötülük (günah) işlerse, onun kadar cezâ görür. Kim de kadın veya erkek mü'min olarak faydalı bir iş yaparsa onlar, kendilerine hesapsız rızık verilmek üzere, Cennete girerler." (Mü'min, 40/40)

"Allah inananların dostudur, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlerin ise dostları azgın tağuttur (ilahlık taslayan), onları aydınlıktan karanlıklara sürüklerler. İşte onlar cehennemliklerdir. Onlar orada temelli kalacaklardır." (Bakara, 2/257)

"Ey iman edenler! Yahudileri ve Hıristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar). İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez." (Mâide, 51)

"İnsanlar içerisinde iman edenlere düşmanlık bakımından en şiddetli olarak Yahudiler ile şirk koşanları bulacaksınız..." (Mâide, 82)

"Onlar yeryüzünde (Allah'ı) âciz bırakacak değillerdir; onların Allah'tan başka (yardım isteyecekleri) dostları da yoktur. Onların azabı kat kat olacaktır. Çünkü onlar (gerçekleri) ne görebiliyorlar ne de kulak veriyorlardı." (Hûd, 11/20)

"Sizinle toptan savaştıkları gibi siz de müşriklerle savaşın." (Tevbe, 9/36)

"Herhangi bir fitne kalmayınca ve din yalnız Allah'ın oluncaya kadar onlarla çarpışın." (Bakara, 2/193)

"Allah yolunda öldürülenleri, sakın ölümler sanmayın. Bilâkis onlar diridirler. Rableri katından rızıklandırılmaktadırlar." (Âl-i İmrân, 3/169)

"O küfre sapanlar, kendilerine tanıdığımız süreyi sakın kendileri için hayırlı sanmasınlar, biz onlara, ancak günahları daha da artsın diye süre vermekteyiz. Onlar için aşağılatıcı bir azap vardır." (Âl-i İmrân, 3/178)

"De ki: "Kim sapıklık içindeyse, Rahman (olan Allah), ona süre tanıdıkça tanır; kendilerine va'd edilene ya azabı veya kıyâmet saatini gördükleri zaman artık kimin yeri (makam, mevki) daha kötü, kimin askeri-gücü daha zayıfmış, öğreneceklerdir." (Mer-yem, 19/75)

"Suçlular, cehennem azabında ebedî kalacaklardır. Kendilerinden azap hiç hafiflemeyecektir. Onlar azap içinde ümitsizdirler. Biz onlara zulmetmedik; fakat onlar kendileri zalim idiler. Ey Malik! 'Rabbin bizim işimizi bitirsin' diye seslenirler. Mâlik de, 'siz böyle kalacaksınız' der." (Zuhruf, 74-77)

"Cennet halkı, ateş halkına seslendi: Rabbimiz'in bize vadettiğini biz gerçek bulduk. Siz de Rabbimiz'in size vadettiğini gerçek buldunuz mu? (Onlar da): Evet dediler ve aralarında bir münâdi: Allah'ın lâneti zalimlerin üzerine olsun diye seslendi." (Âraf, 7/44, 45)

"Ve cehennem ehli, devamlı tartışacak ve

çekişecektir. Dünyadayken şerli önderlerinin sözünü dinleyenler, onları kendilerini saptırmakla suçlayacak, önderleri ise kendilerini bütün suçlamalardan temize çıkarmaya çalışacaktır." (Sebe' 34/32-33; Sâd, 38/64; Kâf, 50/27-28)

"Şüphesiz yok ki Allah zerre kadar haksızlık etmez. (Kulun yaptığı iş eğer bir kötülük ise, onun cezasını adaletle verir) iyilik olursa onu katlar, kendinden de büyük mükâfat verir." (Nisâ, 4/40)

"Peygamberlerden azim sahibi olanlar gibi sen de sabret. İnkârcılar için acele etme. Onlar kendilerine söz verileni gördükleri gün, dünyada sadece gündüzün bir müddeti eğlendiklerini sanırlar. Bu bir bildiridir. Fâsıklardan (yoldan çıkanlardan) başkası helak edilir mi hiç!" (Ahkâf, 46/35)

...

Allah'ın Elçisi Efendimiz (asm) da bu konuda buyurdu ki:

"Kabir ya Cennet bahçelerinden bir bahçedir veya Cehennem çukurlarından bir çukurdur." (Tirmizî, Kıyâmet, 26)

Başka bir rivayette ise konuya ahirete gidenler açısından bakmamızı sağlayan bir hatıra naklediliyor. Evet bizler buradan bakıp üzülüyoruz, ağlıyoruz, fakat asıl önemli olan şey, gidenler tekrar dünyaya dönmek isterler mi acaba? İşte bu rivayet bu sorumuza şöyle cevap ve teselli veriyor:

"Bir adam, Resul-i Ekrem aleyhissalâtü vesselâmın yanına gelerek ağlayıp sızladı. Dedi: "Benim küçük bir kızım vardı. Şu yakın derede öldü, oraya bıraktım." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona acıdı. Ona dedi: "Gel, oraya gideceğiz." Gittiler. Resul-i Ekrem aleyhissalâtü vesselâm o ölmüş kız çağırıyor, "Yâ filâne!" dedi. Birden, o ölmüş kız "Buyrun! Emredin." dedi. Resul-i Ekrem aleyhissalâtü vesselâm ferman etti: "Tekrar peder ve validenin yanına gelmeyi arzu eder misin?" O dedi ki: "Yok, ben onlardan daha hayırlısını buldum." (Kadı İyâz, eş-Şifâ, 1:320; Hafâcî, Şerhu's-Şifâ, 3:106) ❖



WWW.MUAMMERKUL.COM, TÜRKİYE 2023, X@MERKUL, INS@MMERKUL

Ölümlerden Ölüm Beğendim

GAMZE KOÇ

Ölümlerden ölüm beğendim bugün. Yanlış anlaşılma olmasın; kimsenin tavuğuna kış demedim, intikam almak isteyen kişinin köşeye sıkıştırdığı düşmanı da değilim. Deyimin anlamına aldırış etmeden kullanmak geldi içimden bu kez. Bir mağazaya gitmişim de giysilerin içinden bedenime uygun elbiseyi bulmuş, aynanın karşısına geçip üzerime tutmuş gibi kendime ölüm beğendim. Kendime yakıştırdığım ölümü buldum yani ve gayet içime sindi. Mutluyum.

Nereden baksak yüzü soğuk ölümün. Şimdi doğruya doğru, insan kolay kolay cesaret edip de aklına öldüğünü getiremiyor. Pek tatlı yaşamak. Sırf bu hazdan ötürü dünyaya kazık çakmaya niyeti varmış gibi yaşayan yaşlılar biliyorum. Mümkünse ecel hiç uğramasa yanımıza da şu dünyada sonsuza dek yaşamamanın bir çaresi olsa diye düşünen yaşlılar... Ben de ölümü yer yer "güzel ölümlerim" sebebiyle anarım da nasıl ölmek istediğim hakkında hiç kafa yorma-

mışım. Zaten "Şöyle mi olsa böyle mi?" diye sorulabilen, kişinin tercihine bırakılabilen bir şey değil, bunun da bilincideyim ama ben bugün enikonu ölümlerin içinden gözüme en iyi gelen ölümü beğendim.

Hakikaten düşündükçe de içim ürpermedi, aksine uyandırıldım, aydınlandım, ferahladım.

Ne süslü püslüymüş bu dünya da ona aldanınca kopmak, ayrılmak güç geliyor deyiverdim. Dünyanın onca rengini, oyununu, sefasını bir yerde bıçak gibi kesip, bırakıp gitmek isteyecek kadar fiyakalı bir ölümün olduğunu fark ettim. Meseleyi bizzat tecrübe edenlerin—daha iki gün önce hayatta olup ölüme kucağını açmış, şimdi şehit olmuş birinden—dinleyince aydım. Onurlu ve haklı bulunduğu bir dava uğruna ölmek, hele de bu asırda ne kadar muazzam geldi gözüme. Çok asilce.

Benim ölümüm de böyle olsun istedim. Üzülmek kısmını bu dakikadan sonra geçtim ve resmen özendim. Ölmeye özenilir mi hiç demeyin. Bildiğiniz bu ölüme imrendim ya hu!

Bu topraklarda pisi pisine dünyaya veda etmek var. Ucuz ve adice. Yok köprü çöktü, yok deprem oldu, yok arı soktu, cinnet geçiren birinin ezkaza bıçağı sana dokundu da hayatına mal oldu, yok efendim maç sonrası magandanın birinin yorgun kurşunu seni buldu, sevdiklerinin düğününe gittin de havai fişekten çıkan yangın ecelin oldu... Bunlar daha ne ki? Temelsiz yapının, bilgisiz gafilin ölümünün adını belirliyor olması zaten ayrı bir fecaat. Bunlar sadece birkaçı. Ne basit, ne acınası! Hepsinde de haneye bir eksi diye yazılmayacak mı! Evet! Ama işte benim beğendiğim ölüm çok daha anlamlı ve çok daha izzetli, daha şerefli!

Öldüğüne değmeli insanın! Ölümün bile bir şey öğretmeli, uyuyanları uyandırmalı, susanları konuşturmalı, duranları koşturmalı, karanlıkları aydınlatmalı. Tıpkı bugün olduğu gibi!..

Hep yaşamın üstüne yazılır şiirler. Hayat-tayken şöyle yaptı, böyle etti diye insanı anlat anlat bitiremez yazarlar. Şimdiyse kartlar yeniden karılıyor, ölümün en affilisi üzerine kurulu hayaller. O ne şahane duruş, o nasıl bir teslimiyet arkadaşım! Bu, ölümü nasıl güzel karşılamadır; bu ne güzel ölümdür böyle!

Duyduk duymadık demeyin diyeceğim ama illaki "biz duymadık" diyenler olacaktır. Olsun. Filistin diye bir yer var dünya üzerinde. Gitmesek de görmesek de o köy bizim köyümüzdür diye bir şarkı var ya hani, işte bugün gidip görmediğimiz ama acılarını acı, dertlerini dert edindiğimiz o topraklarda göre göre cinayetler işleniyor. O topraklarda planlı programlı soykırım yapılıyor ve yıllardır ne bombalar kâr ediyor ne toplar ne tüfekler. Bir avuç yer için dünyanın en son savaş teknolojisi seferber ediliyor. Halkının çil yavrusu gibi dağılmasını bekleyenlere, "köklerini kazıdık" diyenlere, o toprağın insanı dik duruşuyla, ölüme güle oynaya gidişle dünyaya ders veriyor!

Dünya bu topraklar üzerindeki ölümleri konuşuyor. Hiç de alışkın olunmadık bir durum değil mi? Biz daha çok dünyada en iyi nerede yaşanır diye konuşmaya tasarlanmış sanıyorduk kendimizi. Şaşırdık. "Dünyada en güzel burada ölünür"ü hiç bilmiyorduk, sayelerinde öğrenmiş olduk!

Dünyayı yönetenler değil ama yönetilenler ilk kez öfkeden fokur fokur kaynıyor.

Ben beğendim bu güçlü duruşun ardındaki ölümü. Artık ahlanıp eyvah etmem. Ne malum yardım gitmediği ve ölüme terk edildikleri için acınası hâlde olanın onlar olduğu? Susanlar, belli ki ekmeğini yediği yerin mahkumu! Yaşayan mı kârda, onuruyla ölen mi? Kim kimin boynundaki ipe maruz. Kim esir, kim hür? Kim gerçek güçlü, kim özgür? Hepsi apaçık ortaya çıkıyor da yaşamamanın ayağa düştüğü bir çağda artık herkes kendine ölüm beğenecek hâlde geliyor. ❖

Marifetlerin Marifeti: Kendini Tanımak

İBRAHİM KÖROĞLU

"2. Dünya Savaşından sonra 2000'den fazla Fransız, Paris'e hafıza kaybına uğramış olarak döner. Esir kamplarında öyle kötü muamele görmüşlerdir ki, kim olduklarını bile hatırlamamaktadırlar.

Tıbbi kayıtlarda sadece 32'sinin kim olduğu anlaşılır. Kalanların fotoğrafları, bütün ülkede gazetelerin baş sayfalarında yayınlanır ve yakın akrabalarının, belirtilen günde Paris'te toplanmaları istenir.

İlk kişi, kalabalığın önüne çıkar ve sorar: "Burada benim kim olduğumu bilen var mı?"

Bu kadarıyla bile çok dokunaklı bir hikâye bu... Savaşların bir **kazananı** olmadığını da hatırlatıyor.

Ayrıntılı bir şekilde düşündüğümde; Paris meydanında, savaşta gördüğü işkenceler yüzünden hafızasını kaybetmiş yaklaşık 2000 insanın kendisini tanıyacak bir yakınına kavuşmak için beklediği anlar gözümde

canlanıyor ve hikâye daha da çarpıcı bir hal alıyor.

Fotoğraflarının, **belki tanıyan biri çıkar** diye gazetelerde günlerce yayınlanması da kâr etmemiş ve o gün, oraya onu tanıyacak tek bir kişi bile gelmemiş olanları düşündüm.

Bunlar arasında zaten **kimsesi olmayanlar** da olabilirdi, o **savaş şartlarında** kimsesi kalmayanlar da...

Kaç kişinin **bir tanıyanı** çıktığını ve hafızalarında zamanla yaşanan gelişmeleri de merak etmemek elde değil.

Bu haber sonrasında da çok **ilginç** ve **dokunaklı hikâyeler** yaşanmıştır mutlaka.

Uzun yıllar önce bir derginin "**kısa kısa**" başlıklı bir sayfasında okumuştum bu haberi; tamamı bu kadardı.

"**Gençlere tavsiyeler**" tadında kısa yazıların olduğu bir sayfayı ve insanın kendisini tanımasının ve tanıtmasının önemini vurgulamak adına olsa gerek, haberin sonuna

hafızama kazınan şu cümle eklenmişti:

"*Senin kim olduğunu hiç kimse bilmiyor. Haydi tanıt kendini!*"

...
CEMİL MERİÇ'in **marifetlerin marifeti** olarak tanımladığı **Kendini Tanımak** konusuna, yazılarımda sık sık değiniyorum. İnsanlık tarihi kadar eski, kadim bir konu ve her devirde olduğu gibi günümüzde de çoğu insan için "**sorun**" olmaya devam ediyor.

Ünlü **Yunan** yazar ve düşünür **NİKOS KAZANAKİS**, "**Zorba**" isimli romanında bunu çok güzel ifade ediyor:

"*Dünyadaki pek çok insanın esas sorunu, henüz kendisiyle tanışmamış olmasıdır.*"

...
Kendini Tanımak konusuna geçmeden önce **Kendimizi Tanımak** için etkili bir yöntemden bahsetmek istiyorum: **SWOT ANALİZİ**

"**SWOT**" kelimesi, Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats kelimelerinin baş harflerinden oluşuyor. Bunları **Türkçeye**, Güçlü yönler, Zayıf yönler, Fırsatlar, Tehditler olarak çevirebiliriz.

Bireysel ve kurumsal birçok konuda uygulayabileceğimiz bu analizi, **JANE SCRIVNER**, "**YAŞAMSAL ARINMA**" isimli kitabında bireysel olarak, özellikle şu altı konuda yapmamızı tavsiye ediyor:

- **Aile**
- **Arkadaşlar, Sosyal çevre**
- **Kişisel İlişkiler**
- **İş**
- **Yetenekler, beceriler, hobiler, ilgi alanları**

- **Sağlık**
"**Benden artık geçti**" demeden, yaşımız kaç olursa olsun hiç üşenmeden, **kalemikağıdı** elimize alıp, gerekirse saatlerimizi ayırıp, yukarıdaki "**6 konu**" için **ayrı ayrı** bu analizleri yapmamız faydalı olacaktır.

Örneğin; **yetenekler, beceriler ve ilgi alanları** konusunu ele aldığımızda, üzerinde **düşünerek** ve **maddeler halinde** yazarak yeteneklerimizi ve ilgi alanlarımızı gözden

geçirelim.

Hangilerinde **çok güçlü** olduğumuzu, hangilerini **güçlendirebileceğimizi**, hangilerinde **imkânlar**, hangilerinde **riskler** olduğunu belirlemeye çalışalım.

Bunun için gerekirse **uygun gördüğümüz** bir yakınımızdan, tanıdığımızdan, büyüğümüzden **yardım almaktan** çekinmeyelim.

Bu analizleri yapmadan önce "**bu hayattan ne istediğinize**" dair cevaplanmayan gereken şu "**hayati öneme sahip sorular**," analizin verimliliği için çok önemli:

- **Ölmeden önce neler yapmak isterim?**
- **Hayatımdaki en önemli şeyler nelerdir?**
- **Emekli olduğumda ne yapıyor olacağım?**
- **Hayatımdaki en önemli insanlar kimler?**
- **Geçim ve gelecek kaygım olmasaydı en çok yapmak istediğim iş ya da uğraş ne olurdu?**
- **Değiştirmek istediğim şeyler neler?**
- **Sağlığımdan memnun muyum?**
- **Aynı kalmasını istediğim şeyler neler?**

Kendisi ile tanışmış ve ne istediğini bilen bir insan, **Kendini Tanımak - İfade Etmek** konusunda da başarısını artıracaktır.

...
"**Biraz kendinizden bahseder misiniz?**"

Bu soru, **iş için ya da farklı amaçlarla** yapacağınız bütün mülakatların görüşmelerin en **klişe** ve fakat **olmazsa olmaz** birinci sorusudur.

İlk dakikada oluşturacağınız **izlenim** ve **diğer sorular**, bu soruya vereceğiniz **cevaptan** mutlaka etkilenecektir.

Cevabı kısa sürede ve **etkileyici** bir şekilde, **detaylara boğulmadan** verebilmek için faydası olacağına inandığım şu **alıştırmaları** tavsiye ediyorum:

Bu cevap için süremizin sadece 1 dakika ile sınırlı olduğunu düşünelim.

Bu süre, **İngilizcesi** "Elevator Pitch" olarak isimlendirilen **Asansör Konuşması** için belirlenmiş bir süre.

Asansör konuşması ise, fırsatını bul-

duğumuz o anda, kendimizi, hayalimizi, fikrimizi gerçekleştirmeye planımızı ve sağlayacağımız katma değeri **1 dakikayı aşmadan**, anlaşılır bir özetle, **karşımızdaki kişiye** aktarma tekniğidir.

Karşımızdaki kişinin konumuna göre **farklı konuşmalar** hazırlanabilir.

Sürenin kısa olması, muhabibimize **bir asan-sörde** bile rastlasak **meramımızı anlatabilecek bir konuşma** yapabilmeyi ifade etmektedir.

Kendimizi tanıtmaya konuşmamızı, şimdi de 250 kişilik bir salonda yaptığımızı düşünelim ve süreyi 18 dakikaya çıkaralım.

Bu süre **TED** Konuşmalarında uygulanıyor. **TED konuşmaları**, genel olarak teknoloji, eğlence, dizayn konularında ilham veren konuşmaları kapsayan bir konferans serisi olarak tanımlanıyor. **18 dakikayı geçmeyen** bu konuşmaların, en ilham verici olanlarından birkaç tane izlemenizi tavsiye ederim.

Siz de kendinizi, en iyi bildiğiniz konuyu ya da hayat hikayenizden sıra dışı örnekleri, yazdığınız metne bakmadan anlatacağınız **videolu** bir konuşma hazırlayabilirsiniz.

Bu alıştırmalar **5-10 dakikalık** süreler için de yapılabilir elbette. Hatta iş başvurularında böyle bir **video**, **'CV'** olarak da kullanılabilir.

Gerçekten de kendinize ve anlattığınız konuya hakimseniz, karşı tarafa çok iyi aktarabiliyorsunuz.

...
Yazımızın başındaki, kendini tanımayan ve kalabalığa seslenerek **"Burada benim kim olduğumu bilen var mı?"** diye soran asker gibiyiz çoğumuz.

Kimlik ve adres bilgilerimizi biliyor olmamız, bizi ondan farklı yapmıyor. Çünkü çoğumuz, sahip olduğumuz tüm imkanlara rağmen **yeteneklerini** yeterince keşfetmemiş, **hayatının amacını** belirleyip harekete geçmemiş, **tanıması gerekenlere kendisini tanıtmamış** bir durumdayız.

Ve yine çoğumuz, **düşündüğümüz gibi bir insan olmadığımızın** farkında değiliz.

"Ben kendimi tanıyorum" diyenlere bir sözüm yok! Onlar, **Hayati Öneme Sahip Soruları** da makul ve mantıklı bir şekilde cevaplamışlardır mutlaka. Fakat diğerlerine diyebilirim ki:

Ölmeden önce kendinizle mutlaka tanışın. Bunu öteki tarafa bırakmak hiç de rasyonel bir davranış olmayacaktır. ❖

En son ne zaman boş yere kızdık?

En son ne zaman bizi ilgilendirmeyen, başkalarının özel konuları hakkında çene yorduk?

En son hangi kalp kırıldı bize?

En son hangi göz bizim yüzümüzden yaş döktü?..



(Şimdi, elinize bir kalem alın ve şu kenara bu günün tarihini not edin.

Yazdınız mı?

Yazın, ihmal etmeyin çünkü bu tarih ileride lazım olacak.)



Tam yirmi sene sonra; günü öleceksiniz.

Bundan emin olsaydınız davranışlarınızda fark olur muydu?

Bir ucundan hızla yanan dinamit fitili gibi, hayatımızın kalan yirmi yıllık uzunluğunu önümüzde görseydik neler değiştirdi?



Tam on sene sonra,de öleceksiniz.

Bunu biliyor olsaydınız neyi farklı yapardınız?

Kaç yaşında iseniz, üzerine on yıl koyun; işte o yaş!..

O gün yaklaşıyor mu sizce?

Ne garip değil mi?..

Kendi yaşımızın üzerine yüz yıl bile koysak; **"işte orada**

Fitilden Çizgi

MUAMMER ERKUL



bitecek" demek gelmiyor içimizden...

En son ne zaman boş yere kızdık ve kırdık insanları?..

En son ne zaman sonumuzu düşündük?



Tam beş sene sonra,de öleceksiniz.

Bu tarih kesin olsaydı neleri yapmaz, neleri yapmaya çalışırdınız?..

Hayata, dünyaya, çevrenizdekilere ve kendinize nasıl bakardınız?

Neler lüzumlu, neler fuzuli gelirdi size? Düşünce şeklinizi değiştirmeye değer miydi?



Belki kimse "yakıştıramayacak" kendine ama, olsun; iki sene... Tam iki sene sonra öleceğinizden emin olsaydınız...

Veya bir sene sonra!

Çocuğunuza sarılmanız bile değişir miydi?

Ya anne-babanıza cevap verişiniz...



Bunlar zor sorular.

Zamanı sıkıştırmaya devam edelim mi?

Altı ay?

Altı gün?

Altı saat?..

Altı saat sonra kapınız çalınacak ve gelenler sizi götürececek, gelmemek üzere!..

Ne yapardınız?..

Falanca hanımın ne yaptığı, bilmem hangi beyin ne söylediği hakkında kaç saat konuşurdunuz, kalan vaktinizde?

Veya şu kadarlık ekstra kâr için kimin ciğerini söker, kimin gırtlaklarını paralar, kimin hakkını alırdınız?



Eksiğimiz galiba bu; kalan ömrümüzü görememek...

Acaba herkesin önünde sürekli azalan kendi **zaman çizgisi** olsaydı, kaç kişi başını kaldırıp da **başkalarına** bakabilirdi sizce?..

Bunlar zor sorular...

Cevaplamak hiç hoş gitmediğinden, daima akıldan iteklenen sorular.

Görmüyoruz ama aslında çizgilerimiz önümüzde.

Üstelik, ha altı gün, ha altmış yıl ne fark eder?..

Altmış yılın tükenip tükenmeyeceğini yetmiş yaşındakilere sormalı belki de!



Aklıma gelmişken, görebilir miyim;

Altı saat yaşayacağından emin olanlar elini kaldırsın!..❖

Kur'an Allah'ın Mucize Kelamıdır

Kur'an'ın Meydan Okuması

PROF. DR. NİYAZİ BEKİ



Tehaddi, peygamberlik dava eden kim-selerin ortaya koydukları mucizelerinin bir benzerinin gösterilemeyeceğine dair bir meydan okumadır. Harikulade bir olayın mucize olarak kabul görmesinin şartlarından birisi, belki de en önemli "tehaddî"nin vuku bulmasıdır. Yani mucize gösteren zatın başkasına meydan okuyarak, onları kendisinin ortaya koyduğu mucizenin bir benzerini meydana getirmeye davet etmesidir. (es-Sabuni, et-Tibyan, 93-98)

İslami Literatürde, Kur'an'daki tehaddî merhaleleri farklı sayılarda zikredilmiştir. Ancak bunların dokuz mertebede cereyan ettiğini bildiren âlimlerin bu görüşü daha isabetli görünmektedir. Buna göre Kur'an, zordan kolaya doğru dokuz defa, karşısına dikilen inkârcıları kendisinin bir benzerini yapmaya davet etmiş ve gittikçe muarızlarının işini artan bir tempo ile daha da kolaylaştırarak meydan okumasını tekrarlamıştır.

Kur'an-ı Hakîm, muarızlarına meydan

okurken kullandığı ifadede onun semavî kimliğinin göstergesi olan tertibine de işaret etmiştir.

Delalet-i tazammuniye ve iltizamiye ile de hissedilen bu meydan okumalar, maddeler halinde şöyle verilebilir:

1) İlk olarak Kur'an'ın tamamına bir nazire yapmaları için muarızlara çağrı yapılmıştır. İlgili ayetin mealı şöyledir:

"(Resulüm!) De ki: 'Yemin olsun ki, eğer insanlar ve cinler bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek için bir araya gelseler ve birbirlerine destek olsalar, yine de onun bir benzerini meydana getiremezler'" (İsra, 17/88) Bu ayette, yüksek nazmıyla, gaybî haberleriyle ve ihtiva ettiği çeşitli ilim ve hakikatleriyle beraber, Kur'an'ın tam bir benzerini Hz. Muhammed (s.a.v.) gibi okuma yazma bilmeyen ümmî bir şahıstan getirmeleri istenmiştir.

Buradaki meydan okuma Kur'an'ın tamamına bir nazirenin yapılması çağrısına

dayanmaktadır. Bu sebeple bu ayette çok harika tevafuk nakışları dokunmuştur. Adeta Kur'an adına meydan okuyan bu ayetin kendisi de muarızlara karşı bir meydan okuma simgesi olarak donatılmıştır.

Buradaki tevafukları şöyle birkaç maddede halinde zikredebiliriz:

1) Bu ayetin içinde bulunduğu surenin tertip sırası: 17'dir.

2) Kur'an'ın baştan bu ayete kadarki ayetlerinin toplam sayısı: 2117'dir.

Bu demektir ki, bu ayet Kur'an'daki 2100. ayetinden sonra tam 17. sıradadır.

3) Meydan okuyan bu ayette zikredilen "bu Kur'an'ın" (bir benzeri).. mealindeki "haze'l-Kur'an" kelimesinin ebced değeri: 1088=64x17'dir. Buradaki 17 sayısı, surenin tertip sırasına uygundur.

-17'nin diğer çarpanı olan 64 ise 8x8'dir. Buradaki Kur'an'ın i'caz cennetinin 8 kapısı olarak çok harika tevafuklar gösterilmiştir. Şöyle ki:

a) Benzeri getirilmesi istenen "bu Kur'an" manasına gelen "haze'l-Kur'an" kelimesinin ebced değeri: 1088'dir.

b) Bu surenin—gayr-ı mukattaat sureler sistemine göre—tertip sırası: 8'dir.

c) Bu ayetin başında bulunan ve Hz. Peygambere (s.a.v) hitap eden ve "De ki:" anlamına gelen "Kul" kelimesinin Kur'an'ın başından itibaren buradaki tekrar sayısı: 88'dir.

d) Bu ayetin tertip numarası da: 88'dir.

e) Bu sekiz surenin bu ayete kadarki ayetlerinin toplam sayısı: 888'dir.

f) Mekke'de inmiş gayr-ı mukattaat sureler sistemine göre bu ayetin tertip sırası da: 388'dir.

...

2) Eğer bu şekilde Kur'an'ın bir benzerini getiremiyorsanız, uydurma olsun, sadece edebî sanat ve belagat yönünden onun bir benzerini getirin (bk. Hud: 13; İsra: 88) Bu

iki ayetlerde de sözkonusu tehdadin izleri görülmektedir.

3) Diğer bir meydan okuma yine Hud suresinin ilgili ayetinde yer almaktadır ve mealı şöyledir:

"Yoksa onlar: "Onu (Kur'an'ı) Muhammed uydurdu" mu diyorlar? De ki: "Eğer doğru iseniz; haydi siz de onun gibi uydurulmuş on sure getirin ve Allah'tan başka çağırabileceğiniz herkesi yardıma çağırın." (Hud, 11/13)

a) Bu sure Mekke'de inmiştir. Normalde Medine'de inen surelerden daha önce olması gerekirken Mekke ve Medine olan toplam 10 sureden sonraya yerleştirilmiştir. Kur'an'ın meydan okuduğu bu ayette "haydi siz de onun gibi uydurulmuş on sure getirin" denilmek suretiyle bu sureden daha önce 10 adet surenin geçtiğine de işaret edilmiştir.

b) Ayrıca bu ayetin numarası 13'tür. Bu da 13 yıllık Mekke dönemi boyunca bu meydan okumanın sürdürüldüğüne dikkat çekilmiştir.

c) Aynı şekilde, bu ayetin mütemmimi olarak peşinden gelen ayetin—meal olarak—ifadesi şöyledir:

"Eğer o yardıma çağırıklarınız size cevap vermezlerse, bilin ki, bu Kur'an ancak Allah'ın ilmiyle indirilmiştir. Ve ondan başka da ilâh yoktur. Artık Müslüman oluyorsunuz, değil mi?" (Hud, 11/14) Bu ayette Kur'an'a benzer on surenin bile getirilmemesi, onun Allah'ın sonsuz ilminin tezahürü olduğunun göstergesi olarak gösterilmiştir.

Demek ki Kur'an'ın eşsiz bir kitap olmasını sağlayan en önemli faktör onun sonsuz ilahî ilmi ihtiva etmesidir.

4) Şayet bu da sizin için mümkün değilse, bir tek uzun surenin bir benzerini yapın. (Bakara, 2/23)

Bakara suresinin 23. ayetinde muarızların bir tek surenin benzerini getiremeyecekleri konusu işlenmiş ve onlara meydan okunmuştur.

Bu meydan okuyuşunda “Eğer kulumuza/Muhammed’e (s.a.v) indirdiğimiz Kur’an hakkında bir şüphe içindeyseniz, siz de ona benzer bir sure getirin. Eğer iddianızda samimi iseniz, Allah’tan başka bütün yardımcılarınızı da çağırın” mealindeki ifadeler yer verilmiş ve Kur’an’a benzer yalnız bir sureyi getirmeleri istenmiştir. Ve ilginçtir, bu surenden önce Kur’an’da geçen yalnız bir tek sure vardır: Fatiha suresi. Demek ki, yalnız Fatiha suresine benzer bir sureyi ortaya koymak da beşer gücünün haricindedir.

- Bakara suresi, Medine’de inmeye başlayan ve nübüvvetin 23. yılında inen en son ayeti (281. ayet) barındıran bir sure olmasına rağmen, Kur’an’daki tertip sırasının Fatiha suresinden hemen sonra gelmesi ve bu meydan okumada bir tek surenin nazara verilmesi Kur’an tertibinin vahiy eseri olduğunu göstermektedir.

Bu ayetin tazammun ettiği lazım-ı mana türünden iki-üç basamaklı tahfif ve tenzile yer verdiği tehditleri/meydan okumaları da şöyle sıralamak mümkündür:

5) Eğer bu da gücünüzün üstünde ise, uzun bir sure değil, sadece kısa bir surenin bir benzerini getirin. (Bakara, 2/23)

6) Eğer okuma-yazma bilmeyen ümmî bir şahıstan bunu getirmeniz imkânsız ise, okur-yazar olan bilgili bir şahıstan olsun getirin. (Bakara, 2/23)

7) Şayet bunda da başarılı olamadıysanız, birbirinize yardım etmek suretiyle hep birlikte benzer bir tek sureyi getirmeye çalışın. (Bakara, 2/23) Bu ayette, ilgili delalet pencerelerinden dört çeşit meydan okumanın söz konusu olduğu dikkatli nazarlardan kaçmamaktadır.

8) Buna da imkân bulamadığınız takdirde, tüm insan ve cinlerden yardım isteyin. Geçmiş ve gelecek bütün fikirlerden istifade edin. Mevcut bütün kitapların bilgilerinden yararlanın. (Bakara: 23; İsrâ: 88) Bu iki ayetin vech-i delaletlerinin imtizacından meydana

gelen bir tehdidin/karşılığı verilmemiş bir meydan okumanın tahakkuk ettiğine dair gerçeğin nuru parlıyor.

9) Ayetteki cevabın delalet-i iltizamiye ile vuku bulunduğu anlaşılacak mukadder suale cevap olarak denilmiş ki, “Bizim şahitlerimiz yoktur. Eğer muarazaya girersek, bizi destekleyecek kimsemiz yoktur” diyorsanız, haydi şahitlerinize de müsaade edilmiştir. Onları da çağırın, onlar da size yardım etsinler.” (Bakara: 23) Bununla beraber böyle bir şey yapmanız mümkün değilse Kur’an’a teslim olun kurtulun. (bkz. İşaratu’l-İ’caz, 131-132) Ayette, muarızlara herkesten, her yönden, geçmişten gelecekte her zaman diliminden yardım almalarına izin verilmesi, sözkonusu tehdit merhalesinin vukuuna tartışmasız bir delildir.

- Bununla beraber, Kur’an genel anlamda “Belağat-fesahat erbabı”, “Şiir ve hitabet sahipleri”, “kâhinler ve gâipten haber verenler” ve “geçmişteki bazı tarihi olaylar ve kâinatla ilgili bir takım ontolojik hadiseler konusunda bilgi sahibi kimseler” durumundaki dört grup insana meydan okumuştur. Bu meydan okuyuşa karşı, kimsenin ortaya çıkmaması ile Kur’an’ın mucizeliği ispat edilmiştir. (bkz. Mektubat, 181-185)

...
Kur’an-ı Hakîm yalnız yirmi üç senede değil, yaklaşık bin beş yüz seneden beri bütün insanlara ve cinlere karşı meydan okumuş ve bu tehdidi, kıyamete kadar devam edecektir.

Kur’an’ın indiği dönemde bu meydan okumaya karşı, kısa bir sureyi getirmek gibi kolay bir yolla Kur’an’a muaraza etmek mümkün olsaydı, bunu bırakıp en zor olan savaş yolunu tercih ederler miydi?

Arap dili edebiyatının en meşhur meydan süvarileri, en ünlü şair ve hatipleri kısa bir sureyi getirmek yerine can, mal ve çoluk çocuklarını tehlikeye atıp en dehşetli yol olan savaşmayı tercih etmeleri onların aciz-

liklerinin en açık delilidir.

Meşhur ediplerden dil uzmanı Câhiz’in dediği gibi, Arap edebiyatının ünlü ve efsane hatipleri tarafından “**muaraza-i bil-hurûf (harflerle/yazacakları bir eserle muaraza etmek) mümkün olmadığı içindir ki, muharebe-i bissüyûfa (kılıçla savaşmaya) mecbur oldular.**” (bkz. Sözlür, 368-369) Böylece inkârcıların en kısa bir sureye bile bir benzer getiremedikleri ve getiremeyecekleri tescil edilmiş ve onların Kur’an karşısında ne kadar âciz ve hakir bir vaziyete düştükleri açıkça ortaya konulmuştur.” (Zerkânî, Menahil, 2/356-357)

Sonuç:

On beş asırdan beri muarızlarına karşı meydan okuyan ve Kur’an’ın bir tek suresine benzer bir sure getirmeleri halinde İslam davasından vaz geçileceği ilan edilen bu uzun zaman diliminde hiç kimsenin böyle bir nazire yapmaya yeltenmemeleri, yeltenen bir iki kişinin de rezil rûsva oldukları tarihin şahadetiyle tasdik edilen bir olaydan daha kuvvetli bir hadise gösterilebilir mi? Bediüzzaman hazretlerinin ifadesiyle:

“İşte sekiz tabakada, ilzam suretinde, Kur’an-ı Hakîm yirmi üç senede değil, belki bin üç yüz (şimdi yaklaşık bin beş yüz) senede bütün ins ü cinne karşı bu meydanı okumuş ve okuyor. Halbuki evvelki zamanda o kâfirler can, mal ve iyalini tehlikeye atıp en dehşetli yol olan harb yolunu ihtiyar ederek, en kolay ve en kısa olan muaraza yolunu terk ettiler. Demek muaraza yolu mümkün değildi. İşte hiçbir âkil (akıl sahibi), hususan o zamanda Ceziret-ül Arab’daki adamlar, hususan Kureyşîler gibi zeki adamlar; bir tek edibleri, Kur’an’ın bir tek suresine nazire yapıp Kur’an’ın hücumundan kurtulmasını temin ederek, kısa ve kolay yolu terkedip can, mal, iyalini tehlikeye atıp en müşkilâtli yola sülûk eder mi? Elhasıl: Meşhur Cahiz’in dediği gibi: “Muaraza-i bilhuruf mümkün olmadı, muharebe-i bissüyûfa mecbur oldular.” (Mektubat, 186) ❖

Şiir

7 Kıta 7 Mana

NUREDDİN PALA

1 Zehirli bal gösterip,
Şeytan diyor, yesen!
Sen kuvvetli imanla,
Hayır, asla desene!

2 Deme nasıl ve niçin?
Her gün, her ay, her sene,
Allah rızası için,
İşlenmeli hasene.

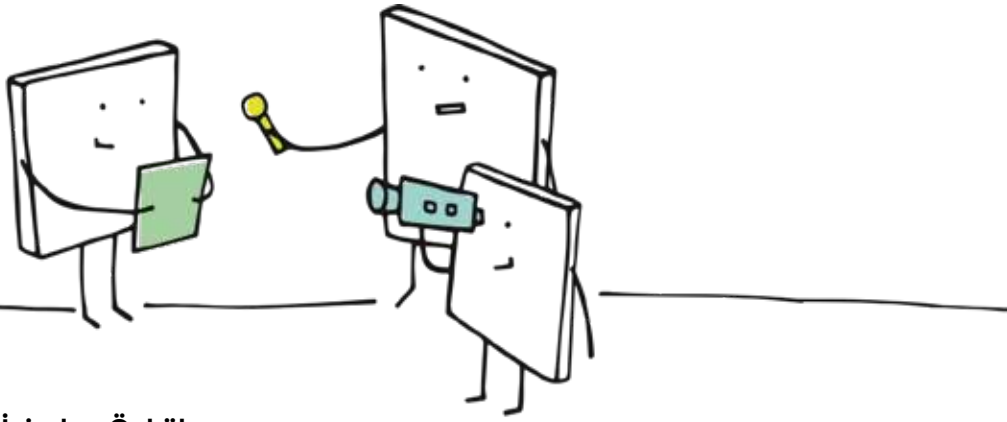
3 O’nun yolunda olsun,
Vücudun her azası.
Ve bir tek gayen olsun,
O da Allah rızası.

4 Nefsin burnu sürtülsün,
Gurur tahtından insin!
Secdeye gitsin başlar,
Sevinsin de sevinsin.

5 Allah dilerse olur,
Kabul et başta kardeş!
Ot biter, çiçek açar,
Bazan da taşta kardeş!

6 Ahiret mahsulünü,
Burada ek ve ekil.
Kulsun, kul gibi yaşa,
İmanın ile çekil...

7 Ne güzeldir hidayet,
Davet binlerce âyet...
Nurlu olur nihayet,
Nurlu olur bidayet...



Hayalin İçinden Öyküler

Dünya Telaşı

HÜSEYİN BURAK UÇAR

- Altı çocuğum var dedi Şerife teyze. İki kız, dördü erkek. Eşimi onlar çok küçükken kaybettim. Müstahdem olarak çalıştım bir kurumda, bir oda bir sofa evde büyüttüm hepsini. Şimdi çok şükür altısının da evi var.

Bunları söylerken yüzünde beliren tebessümün usta işi olduğunu, acısı ile tatlısı ile yaşanmış uzun bir ömrün sonucunda tevekkülle örüldüğünü genç bir insanın anlaması beklenemezdi elbette. Röportajı yapan genç adam da anlamamıştı. Daha fazla sitem, daha fazla hüznün beklentisi ile ve biraz da uzatmak için olsa gerek, ardı ardına sıraladı sorularını:

- Onları bu kadar fedakârlıklarla büyütmüşsün. Şimdi bu huzurevinde değil de, onların yanında olman gerekmez miydi? Hakkını helal ediyor musun peki?

- Allah sağlık vermese, güç kuvvet vermese, nasip etmese nasıl büyütürdüm, nasıl okuturdum. Hakkım helal-i hoş olsun.

- Torunların da vardır senin?

- Var tabi. Hem de on altı tane. En küçüğü lisede.

Torunlarından bahsederken daha bir canlandı yaşlı kadın. Sesine de yansdı bu

canlılık. Gülümsemeye döndü tebessümü.

Röportajı yapan genç adam çocuklarının ve torunlarının ziyarete gelip gelmediklerini sordu.

Bu sorunun cevabını kameraman da merak etmişti doğrusu. Bir huzurevinde yaptığı ilk çekimdi bu. Böyle ak pak, güler yüzlü, tatlı dilli bir teyzenin burada olması bile tuhaf gelmişti ona, "en azından ziyaretine geliyorlardır mutlaka" diye düşündü.

- 6 yıldır buradayım dedi Şerife teyze.

O an bu süreye kendisi bile şaşırı. Zaman denilen mefhumun nasıl da hızlı aktığını, nasıl da aldatıcı olduğunu tekrar fark etmiş gibi durakladı birkaç saniye. Sonra toparladı kendisini ve devam etti anlatmaya:

- Hiç gelememiş olan çocuğum da var, her bayram mutlaka gelen de. Kimi yurt dışında, kimi uzak şehirlerde. Her istediklerinde gelemiyorlar tabi ki. Hepsinden Allah razı olsun. Ben de isterdim daha sık göreyim çocuklarımı, torunlarımı. Onlar da haklı. Dünya telaşı bitmiyor. İşinde gücünde, okulunda olsunlar yeter ki. Her namazımda dua ediyorum onlar için. Sağlık ve afiyette olsunlar inşallah.

Yerel bir televizyon kanalı için bu programı hazırlayıp sunan genç adam, daha iyi bir rating için gereken hüzünlü ortamı henüz oluşturamadığını düşünüyordu. Buna rağmen Şerife teyzeyi hayranlıkla dinlemiş ve dinledikleri ona da iyi gelmişti. Hem fiziksel olarak hem de hayata bakışı ile kendi annesine çok benzetmişti.

Annesi huzurevinde değil kendi evindeydi, fakat yalnız yaşıyordu. Babası vefat ettiğinde on dört yaşındaydı genç adam. Şerife teyze çocuklarından birinin yanında olması gerektiğini hatırlatırken, kendi annesinin de yalnız yaşadığını düşünmeden edemedi. Kendi hikayesinde vicdanını rahatlatan önemli farklılıklar vardı; hem annesinin yaşı daha gençti hem de onun evinde yaşamayı tercih eden, annesiydi. Eşinin onu istemediği gibi bir düşünceye kapılmıştı nasıl kapıldıysa. Genç adam ne annesini anlayabiliyordu ne de eşini. Bir sorun olması için ortada görünür bir sebep de yoktu. İki de kadın ikisi de anneydi üstelik.

Bu arada nerede ise bir haftadır onu aramadığı geldi aklına. O da Şerife teyzenin dediği gibi "dünya telaşına" dalmış ve unutmuydu annesini aramayı. Hatta en son annesi onu aramış, meşgul olduğu için "ben seni sonra arayacağım" diyerek kapatmıştı telefonu. Fakat işlerinin yoğunluğundan arayamamıştı. Çekim bitince önce annesini aramak için, hatta bu hafta sonu ziyareti ne gitmek için söz verdi kendisine. Eşini ve çocuğunu da götürmek için ne gerekiyorsa yapacaktı.

Genç adam işini daha iyi yapmak adına son kozunu oynamaktan ve Şerife teyzeyle eşini ilgili bir soru sormaktan kendini alamadı:

- Hiç çocuklarıyla oturduğun zamanlar oldu mu teyzeciğim? Hep mi yalnızdın. Eşini ne zaman kaybettin?

Gerçekten de Şerife teyzeyi en çok zorlayacak soru buydu. Onun en zayıf noktasıydı bu kayıp. Kırk yıldır kapanmayan bir yarı, kırk yıldır sızısı dinmeyen bir yalnızlığı, kırk

yıldır eksilmeyen bir sevdâyı nasıl ifade edebilirdi ki. Bu yaşlı haliyle, bu mikrofondan, bu kameranın karşısında ve salondaki bunca kişi onu izlerken kurulabilecek en samimi, en özenli cümlelerle verdi cevabını:

- Biz birbirimizi çok sevdi. Kavuşabilmek için çok çile çektik. Bu yüzden kavuşunca da kıymetimizi bildik birbirimizin. Hep şükrettik. Bir kez olsun kırmadık birbirimizi. Fakat kaderimiz böyleymiş, kavuşturan da kader, ayıran da kader. Yine şükretmek gerek. O da böyle yapardı. Çok merhametli, hakikatli biriydi rahmetli. Ona olan sevgim hiç eksilmedi. Ben inanıyorum Rabbim bizi cennetinde tekrar buluşturacak inşaallah.

Genç adam sonunda başarmıştı. İsteddiği hüzünlü atmosfer fazlasıyla oluşmuştu. Gözyaşı bile vardı. Fakat bu gözyaşı Şerife teyzenin gözlerinde değil kendi gözlerinde belirmişti. Şerife teyze kırk yıldır sabırla, tevekkülle, şükürle ördüğü o tebessümünü hiç bozmadan anlatmıştı bunları.

Salondaki herkes sus pus olmuştu. Biraz sonra bir başka yaşlı ile konuşmak üzere çekime ara verildi. Genç adam bu yüce gönüllü, tevekkül sahibi insandan çok etkilenmişti. Ellerinden öptü, teşekkür etti. Kendisi için dua talep etti. Ona biraz kendi hayatından, ölmüş babasından ve yalnız yaşayan annesinden bahsetti. İşlerin yoğunluğunu ve dünya telaşını bahane etmeden annesi ile artık daha çok ilgileneceğine ve kendisini de ayda bir buraya gelerek ziyaret edeceğine dair Şerife teyzeyle söz verdi.

Genç adam verdiği bu sözlerin Şerife teyze ile olan kısmını sadece üç yıl tutabildi. Son zamanlarında onu daha sık ziyaret etti. Ölmeden önce getirdiği kelime-i şehadetlerin yanında birkaç kez Bilal ismini sayıkladığını duydu genç adam. Bu ismin onun rahmetli eşine ait olduğunu öğrendi sonra.

Cenazesine altı çocuğundan sadece ikisi, on altı torunundan sadece beşi katılabildi. Diğerlerinin bir kısmı uzak mesafeleri aşamadığı için, bir kısmı da dünya telaşından gelemediler. ❖

Toplumsal Cinsiyet Kavramının Gerçek Öyküsü

İstanbul Sözleşmesi Gerçekten Kadına Yönelik Şiddeti Bitirmek İçin mi Hazırlandı?

FEYZULLAH AKDAĞ

Kanadalı genç çift Janet ve Ron Reimer, 1965 yılında ikiz çocuk sahibi oldular. Erkek olan ikizlerin birine Brian, diğerine Bruce adını verdiler. Bir süre sonra basit bir rahatsızlıktan dolayı ikisini de sünnet etmek için hastaneye yatırdılar. Doktorlar, klasik yöntemlerin dışına çıkarak henüz yeni kullanılan yakma yöntemini uygulayarak çocukları sünnet etti. Ancak Brian'da sorun çıkmazken sıra Bruce'ye gelince işler ters gitti ve Bruce'nin cinsel organı büyük oranda yandı. Artık Bruce büyüdüğünde çocuk sahibi olamayacaktı.

Bu elim kazadan dolayı çare arayan anne ve baba bir gün televizyonda Amerikalı Dr. John Money'in katıldığı bir programa denk geldi. Money, cinsiyetin doğuştan değil çevre ve kültür tarafından öğretildiğini insanın doğuştan hangi cinsiyetle doğduğunun belirleyici olmaması gerektiğini savunuyordu. Ona göre erkek ya da kadın cinsel organlarıyla doğmuş olmak önemli değildi. Önemli olan, toplum baskısına(!) rağmen hangi cinsiyete geçmek istediğine karar vermektir. Yani Money, doğuştan gelen cinsiyetin (sex) karşısına yeni bir cinsiyet çıkarıyordu. Buna da toplumsal cinsiyet (social gender) diyordu. Gender kavramı o zamana kadar İngilizce'de dişil/eril kavramlar için kullanılırken Money bunu kavramsallaştırıp doğuştan gelen cinsiyetin (sex) tam karşısına konumlandırdı. Ona göre erkek ya da kadın organına sahip olmak, bir ömür o organın gerektirdiği cinsiyetle yaşamayı mecbur kılmıyordu. İnsanlar toplumun dayattığı baskıya karşı kendi cinsiyetini değiştirme hakkına sahipti ve tıbbi müdahalelerle bu değişim sağlanabilirdi.

Programda duyduklarıyla ümitlenen



anne-baba Dr. Money'e ulaştı. Money, onlara Bruce'nin henüz çok küçük olduğunu ve bundan dolayı toplumsal baskıya maruz kalmadığı için kız olarak yetiştirebileceklerini söyledi. Zira kadınlık ya da erkeklik doğuştan gelmiyordu erkek organına sahip bir çocuğa kız gibi davranılırsa o da kız olurdu ve bu gayet sağlıklı bir durumdu. Tereddütte kalan anne-babayı Money ikna etmek için çok uğraştı. Çünkü Money, Bruce ve ikizi olan Brian'ı deneyinde kobay olarak kullanacaktı. Bu ikiz kardeşler sayesinde yıllardır savunduğu doğuştan gelen cinsiyet (sex) ve toplumsal cinsiyet (social gender) ayırımını ispatlayabilirdi. İsrarları sonucu anne-baba ikna oldu ve bir yaşını biraz geçmiş Bruce artık kız olarak yetiştirilecekti. İsmi de artık Brenda'ydı. Brian'a erkek kıyafetleri ve erkek oyuncakları verilirken Brenda'ya kız kıyafetleri ve kız

oyuncakları verilmeye başlandı ve saçları da uzatılmaya başlandı. Anne ve baba asla gerçeğe dair bir şey söylemeyecekti evlatlarına. Gelişmeleri de sürekli mektupla Dr. Money'e göndereceklerdi.

Dr. Money bu sırada deneyini bilim camiasına duyurmuştu ve her şeyin düşündüğü gibi geliştiğini iddia ediyordu. Tabi bu deney, LGBT camiası ve onları destekleyen bilim adamları için çok önemliydi. Zira toplumsal cinsiyet kavramının olduğu ispatlanırsa, eşcinselliğin ve diğer sapkınlıkların meşru sayılması için en somut dayanak elde edilmiş olacaktı. Tüm bilim camiası bu deneye kilitlendi. Oysa Dr. Money'e anne baba tarafından gönderilen mektuplar Money'in tezini yerle bir ediyordu. Brenda (Bruce), annesinin ona giydirdiği prenses kıyafetini yırtıp atıyordu; oyuncak bebekleriyle oynamak yerine Brian'ın erkek oyuncaklarıyla oynuyordu. İlk zamanlar bunun geçici olduğunu büyüdükçe kız kimliğini benimseyeceğini düşünen Money, anne-babasına asla taviz vermelerini emrediyordu. Anne-baba da tüm benlikleriyle Money'e itaat ediyordu. Money bu arada bilim camiasına gerçekleri yazmak yerine sürekli olarak her şeyin tam da düşündüğü gibi gittiğini ve Brenda'nın çevreden gördüğü etkiyle kızlığı benimsediği yalanını söylüyordu. LGBT lobisi ve destekçileri bu çalışmayı dayanak göstererek birçok resmi girişimde bulunuyor ve kendilerini meşrulaştırmak adına kazanımlar elde ediyorlardı. Ne de olsa artık ellerinde bilimsel(!) bir ispat vardı.

Çocuklar büyümeye devam ediyordu ve Brenda, gitgide daha fazla erkek gibi davranıyordu. Makyajdan nefret ediyordu ve babasının traş malzemelerine yöneliyordu. Okul arkadaşlarının ve çevresinin hiçbir şeyden haberi olmadığı için Brenda'nın erkeksi davranışları yüzünden ona tomboy (erkek Fatma), mağara kadını gibi lakaplar takmışlardı. Brenda'nın psikolojisi çökmüş durumda idi. Kız gibi hissedemediği için kendinden nefret ediyordu. Dr. Money ise yalanlarına devam ediyordu ve Erkek ve Kadın, Oğlan ve Kız kitabıyla yalanlarını yayınlıyordu. Bu kitap

anında bilim camiasını kasıp kavurdu ve ders kitaplarına bile girdi. Tek bir vaka üzerinden bu kadar mükemmel sonuçların alınmasından ve ortalığın kasıp kavrulmasından şüphelenen biri vardı o da Louisville Çocuk Hastanesi'nde intersex çocuklarla yaptığı birçok çalışmada Money'in iddialarının çürüdüğüünü gözlemleyen Dr. Milton Diamond'du.

Takvim yaprakları artık 1980'i gösteriyordu ve Brenda 15 yaşına gelmişti. Çökmüş bir psikolojiyle ne yapacağını bilemiyordu. Dr. Money muayene ve mektuplarında yalanlarına devam ediyordu. Brenda'nın kız olamamasını(!) başka sebeplere bağlıyordu ve hatta onu bir lezbiyen gibi yetiştirilmesini dahi teklif etmişti. Brenda, okulda rehberlik kliniğine ve ardından psikiyatra sevk edilmişti. Onu inceleyen uzmanlar Money'in sahtekârlığını anladılar. Uzmanlar yaptıkları birçok toplantının sonucunda Brenda'ya gerçeği anlatmaktan başka çare olmadığını gördüler. Henüz 15 yaşına girmiş Brenda'ya gerçekler anlatıldı. Brenda'nın ilk tepkisi **"Niçin böyle davrandığımı (erkek gibi) anladım; demek ki deli değilmişim!"** oldu ve çok rahatladığını belirtti. Gerçek adının Bruce olduğunu öğrendi ve ismini David olarak değiştirdi.

Yalanı ortaya çıkan Money ise 1980'den sonra "İkizler Vakasını" artık hiç anmayacaktı. Ancak eski fikrinden de zerrece dönmeyecekti. **Ders kitaplarına dahi giren İkizler Vakası sessiz sedasız yayınlardan kaldırıldı.** Fakat artık eşcinsel hareket istediğini almıştı. Dr. Diamond, Dr. Money'in tüm sahtekârlıklarının ortaya çıkardığı ancak bilim dünyasından ve eşcinsel lobiden ses çıkmamıştı. Bilimsel bir yalana ihtiyaçları vardı; Money bu yalanı sağladı, bu süreçte istediklerini elde ettiler ve onlar için konu kapanmıştı. Zaten ahlak denen kavram onlara çok uzaktı.

Brian, Bruce/Brenda/David'in sonunu merak edenler olabilir. Ahlaksızlar tarafından kobay olarak kullanılan iki kardeş de girdikleri bunalımlara dayanamayarak intihar ettiler.

Bu ahlaksız bilim adamı ve ahlaksız deney, bizlere—onlar istemese de—bir hakikati

somut olarak ispat etti: **Cinsiyet ve cinsiyete ait davranışlar doğuştan gelir.** Toplumun erkek ve kadına farklı davranmasının sebebi yine doğuştan gelen cinsiyet kaynaklıdır. Cinsiyet ve cinsiyete ait tüm davranış kalıplarının temeli fitrattan yani doğuştandır. Toplum bu fitrattan etkilenecek kız ve erkeğe farklı davranır. Doğuştan gelen cinsiyet ve toplumsal cinsiyet diye herhangi bir ayırım yoktur. Cinsiyet kavramı tek- tir. Erkeklik ve kadınlık, toplumun öğretmesinden ziyade fitrattan/doğuştan gelen yönelimlerdir.

“Kadın fiziksel olarak daha zayıftır, erkek fiziksel olarak daha güçlüdür; kadın daha duygusaldır, erkek daha mantıklıdır; kadın daha detaylı ve karmaşık düşünür, erkek daha basit düşünür” gibi kalıp düşünceler toplumun kendi başına uydurduğu kalıplar değildir. Hepsinin temelinde doğuştan gelen değişmez kadınsı ve erkeksi özler vardır. Kadına kadınlık, erkeğe erkeklik doğuştan verilmiştir.

Şimdi gelelim şu meşhur İstanbul Sözleşme- mize! Yukarıda anlattığım şeyler bu sözleşmede bize en şiddetli şekilde dayatılan toplumsal cinsiyet kavramının ne menem bir şey olduğunu ispatlamak içindi. Çünkü bazı zihniyetler gör- mek istemiyorlar. Sözleşmeye karşı çıkanların derdinin kadına rahatlıkla şiddet uygulamak olduğunu iddia edecek kadar basitlik ve bağ- nazlık gösteriyorlar. Biz ise derdimizin ne oldu- ğunu delilleriyle yazıyoruz. Hamaset yapmıyo- ruz.

İstanbul Sözleşmesi'nin giriş kısmında kadı- na yönelik tüm şiddetin temelinde “toplumsal cinsiyet” kavramının olduğu yazıyor. Yani Dr. John Money'in iki kardeşin canına kast ederek uydurduğu kavram. Yani aslında hiç olmayan bir kavram olan toplumsal cinsiyet (social gender), uluslararası bir hukuk metninde karşımıza tüm kötülüklerin anası olarak çıkarılıyor. Oysa tüm kötülüklerin anası alkol değil miydi? Şiddetin de %65'inin alkollüken ortaya çıktığı tüm araş- tırmalarda ortaya konulmamış mıydı? Gerçek buyken sözleşmenin hiçbir maddesinde alkolle savaşılmaması istenmemiştir. Sizce bu normal mi?

Şimdi tekrar soralım: İstanbul Sözleşmesi gerçekten kadına yönelik şiddeti bitirmek için mi hazırlandı? ❖

Elinize bir kar tanesi alıp baktınız mı hiç? Şekilsiz pamuk gibi görünür, hemen erir ve elinizde bir damla su kalır. Oysa kar tanelerini daha detaylı incellerseniz farklı farklı şekillere sahip olduklarını görürsünüz.

Wilson Bentley, kar tanelerinin fotoğraflarını çekebilen ilk insandı. Yol ortasına kurduğu fotoğraf makinesiyle kimselerin aklına gelmeyen bir şeye, “kar tanelerinin fotoğraflarını çekme- ye” çalıştırdı. Her bir kar tanesinin birbi- rinden farklı eşsiz bir güzellikte yaratıl- mış olduğunu gösteren ve tarihe “Kar Tanesi Adam” olarak geçen Bentley şunları söylüyor:

“Mikroskop altında kar tanelerinin, güzelliğin mucizeleri olduğunu gördüm. Öyle bir güzelliği ki, başkaları henüz bunun farkında değildi. Her bir kristal bir dizayn harikası ve hiçbir dizayn tek- rar etmemekte. Bir kar tanesi eridiğin- de bu tasarım sonsuza dek yok olur ve arkasında hiçbir kayıt bırakmaz.”

...
Bir metre küp karda 350 milyon tane kar taneciği bulunduğu tahmin ediliyor. Şimdiye kadar kar tanecikleri arasında, aynı büyüklükte ve şekilde, aynı sayıda su molekülü içeren iki kris- tal bulunamamıştır. Hepsisi de altıgen ve kristal bir yapıda, ancak her birinin şekli tıpkı insanların parmak izleri gibi diğerlerinden farklı. Bu şekillerin nasıl ortaya çıktığı, nasıl olup da bir tanenin bir diğerine benzemediği, nasıl böyle simetrik yapılarda olduğu, bilim adam- ları tarafından senelerdir araştırılıyor.

Her bir kar tanesinde, Allah'ın ben- zersiz sanatı ortaya çıkıyor. Yıldızlara benzer şekillerdeki kar tanecikleri bizi hayrete düşürüyor. Yaratılışları ise tam bir mucize. Birer mimarî şaheser olan kar kristalleri, su buharının bulutlardan geçerken soğumasıyla şekilleniyor. Bu olay şöyle gerçekleşiyor:



Mimarî Şaheserler: Kar Taneleri

ELİF E. BAYRAKTAR

Su buharının içinde düzensiz bir biçimde her yana dağılmış olan su molekülleri bulut- lardan geçerken sıcaklığın düşmesi ile birlikte hareketliliklerini yitiriyorlar. Daha yavaş hare- ket eden su molekülleri bir süre sonra grup- laşmaya başlıyor ve sonuçta katı bir biçim alıyorlar. Ancak gruplaşmaları düzensiz değil; tam aksine her zaman birbirine benzemeyen mikroskobik altıgenler olarak birleşiyorlar. Her kar tanesi önce tek altıgen su molekü- lünden ibaret; daha sonra diğer altıgen su molekülleri de gelip bu ilk parçanın üzerine ekleniyor. Bilim adamlarına göre bir kristalin şeklini belirleyen temel özellik bu altıgen su moleküllerinin tıpkı bir zincirin halkaları gibi birbirlerine kenetlenmesi. Her kristal parça- sının kendine has şekil alması ise sıcaklık ve nem oranı ile ilgili.

...
Kar taneleri çok hafiftir. Bu, atmosfer- de rüzgârla taşınabilmelerine ve yeryüzü- ne düşerken yavaşça süzülerek inmelerine imkân tanıyor.

Bir kar tanesi 200'den fazla buz kristalin- den oluşuyor. Peki neden her biri diğerlerin-

den farklı kar kristallerinin kenarları düz değil de köşeli? Ve neden hepsi altıgen?..

Oksijen atomu, hidrojen atomlarından daha büyük bir yarıçapa sahip. Bu farklı yarı- çaplar, su moleküllerinin belirli bir düzen için- de bir araya gelmesini sağlıyor. Buz kristalleri oluşturulduğunda da su molekülleri düzenli bir şekilde birbirine bağlanıp ve buzun katı formunu alıyor. Bu bağlanma sürecinde, su moleküllerinin hidrojen atomları birbirine düzenli bir şekilde yerleşiyor. Oksijen atomu ise bu düzenin merkezinde bulunuyor. İşte bu düzen, kristal altıgen simetriyi oluşturuyor. Açıklaması bu ve asıl gerçek şu ki; Sanî, yani her şeyi sanatlı yaratan Allah, aynı zamanda her güzelliği örneksiz, tek ve benzersiz yara- tandır.

...
Bir düşünün, kar tanelerinin her biri ani- den o muazzam görünümüleriyle yağmaya başlasa mesela. O nefes kesen görünüm- leriyle gökyüzünden milyonlarca altıgen yağsa. Görenler hayretten şaşakalırdı ve Hz. Musa'nın (as) yılanı dönüştürme esasını gören büyücüler gibi secdeye kapanırlardı muhtemelen. Allah kar tanelerini sebep kılıp, bakanlarla görebilenler arasındaki ayırımı vurguluyor adeta. Said Nursî'nin tefekkürü hatırıma geldi burada:

“Meleklerin bir kısmı küçücük olarak yağmur ve kar katrelerine binip sanat ve rahmet-i ilâhiyeyi kendi dilleriyle alkışlıyorlar.”

Kar tanelerinin yapılarındaki çeşitlilik ve kusursuzluk harikadır. Her bir kar tanesi, yarattığı her şeyi en güzel yapan Allah'ın benzersiz sanatını bize gösteriyor. Dahası Allah, bu muhteşem detay sanatını, çıplak gözle göremediğimiz ve hemen eriyip yok olacak kar tanelerinde bizlerin beğenisine sunuyor. Rabbimiz bunu bir hiç için yapar mı?..

“O Allah ki, yaratandır, kusursuzca var edendir, ‘şekil ve suret’ verendir. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanla- rın tümü O'nu tesbih etmektedir. O, Aziz'dir, Hakim'dir.” (Haşr Suresi, 24)❖

İslam'da İlkler

İlk Kur'an Nüshaları

ÖMER GÜNDOĞDU



Semerkant Kur'an'ı (Özbekistan-Taşkent) Wiggum - Yükleyenin kendi çalışması, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1196148>



Topkapı Sarayı Müzesinde Sergilenen Kur'an nüshası

Yemâme Savaşında çok sayıda kurra (hâfız) sahabenin şehit düşmesi, Hz. Ömer'i Kur'an'ın kısmen de olsa kaybolması endişesine sevk etti. Bu endişeyle İslam'ın ilk halifesi Hz. Ebubekir'i Kur'an'ı cem etmeye (toplamaya) zorladı. Başlangıçta, Hz. Peygamber (asv) hayattayken böyle bir işe girişmemesi sebebiyle Hz. Ebubekir, "Peygamberin yapmadığı

bir işi yapmaktan" endişe duydu. Ancak Hz. Ömer'in Hz. Ebubekir'i zorlaması ve ikna etmesi ile Kur'an'ın cem işi başladı.

Hz. Ebubekir, vahiy kâtiplerinden Zeyd b. Sabit başkanlığında bir heyet topladı. Bu heyetin iki görevi vardı. İlki; Peygamberimizin (asv) zamanında yazılan Kur'an parçalarını toplamak, ikincisi de bunları bir araya getirerek Mushaf'ı oluşturmaktı.

Bilal-i Habeşî'nin (ra) ilanı ile insanlar ellerindeki Kur'an parçalarını getirdiler ve yemin ederek Zeyd'e (ra) parçaları teslim ettiler. Teslim edilen bu parçalar titizlikle birleştirilerek ilk Mushaf oluşturuldu. Bu nüsha, sahabelerin huzurunda okunarak hepsinin onayı alındı. Bu onayın alınması ve herhangi bir itirazın yapılmaması çok büyük bir önemi haizdir.

Bu ilk resmî nüshayı Hz. Ebubekir kendi yanında korudu. Vefatından sonra da Hz. Ömer halifeliği döneminde bu nüshayı kendi yanında tuttu. Hz. Ömer, vefatından önce bu nüshayı, kızı ve aynı zamanda Peygamberimizin hanımı olan Hz. Hafsa validemize teslim etti.

Hz. Osman zamanında, özellikle farklı Arapça



Topkapı Mushafı, Ankebût sûresi 29/18-24 (TDV İSAM Ktp. Demirbaş No: (079374)

lehçelerinde Kur'an öğretimi zaman zaman tartışmalara sebep oluyordu. Kur'an'ın çoğaltılması (istinsah) artık bir zaruret haline gelmişti. Bazı sahabelerin Hz. Osman'ı, fitnelerin önüne geçilmesi konusunda uyarması ve ikna etmesiyle Kur'an'ın çoğaltılmasına karar verildi.

Hz. Osman da yine Zeyd b. Sabit başkanlığında bir heyeti Kur'an'ın çoğaltılması işiyle görevlendirdi. Bu heyet, Hz. Hafsa'nın odasında korunan resmi nüshayı alarak çoğalttı. Asıl nüsha Hz. Hafsa'ya geri teslim edildi. Bir nüsha Medine'de bırakılırken diğer nüshalar Mekke, Şam, Basra ve Kûfe gibi merkezlere gönderildi. Sadece Mushaf gönderilmekle kalmayıp Kur'an'ı Kureys lehçesi üzerine talim edecek hafızlar da bu merkezlere gönderildi. Çünkü o zamanki yazım tekniğine göre bu nüshalarda noktalar ve ayet durakları (fasıla) yoktu. Ayrıca noktalama işaretleri diyebileceğimiz özel işaretler de kullanılmıyordu. Bu nedenle, gerek Arapça'nın başka lehçelerinin kullanıldığı yerlerde, gerekse yeni Müslüman olan bölgelerde Kur'an'ın talim edilmesi ihtiyacı vardı.

Kur'an'ın çoğaltılmasında bize kadar ulaşan diğer bir rivayet de Hz. Osman zamanında görevlendirilen bu heyetin

Kur'an'ı yeni baştan oluşturdukları ve Hz. Hafza'nın muhafaza ettiği nüshayla karşılaştırdıktan sonra çoğaltma işlemini yaptıkları şeklindedir. Ancak bu rivayet zayıf görülmüştür.

Her hâlükârda bu nüshalar arasında anlamı değiştirmeyecek kadar küçük birkaç harf farklılığından başka değişiklik görülmemiştir. Örneğin "tâbut" kelimesinin yazımı konusunda anlaşmazlığa düşülmüş ancak Kureys lehçesini en iyi bilen Zeyd b. Sabit'in görüşü esas alınmıştır.

Bu merkezlerde de insanların resmi Mushaf ile karşılaştırma yapmalarına veya kendi nüshalarını yazmalarına müsaade edilmiştir. Ayrıca insanların ellerinde parçalar halinde bulunan diğer kayıtların da yakılarak ortadan kaldırılması istenmiştir. Bu da yine dinin en önemli kaynağı hakkında farklı fikirlerin insanları ayrılığa düşürmemesi adına alınmış bir tedbirdir. Halihazırda tüm dünyada basılan Kur'an-ı Kerim'ler Hz. Osman nüshasıyla tipatıp aynıdır. Örneğin, Halife Osman'a (ra) nispet edilen birkaç nüsha Topkapı Sarayı'nda Kutsal Emanetler Bölümünde muhafaza altındadır. Daha bunun gibi birçok ilk dönem nüshaları (kısmen veya tamamen) hem yine Topkapı Sarayında hem de Taşkent, Kahire, Yemen ve Meşhed gibi Müslüman ülkelerde koruma altındadır. ❖

Kendine İyi Bak: İbnu'l-Cevzî'nin Öğütleri

DOÇ. DR. RECEP ÖZDEMİR



Tarih boyunca birçok âlim, düşünür ve filozof evlatlarına öğüt vermek için nasihatname türünde eser yazmıştır. Onlardan biri de 1201 tarihinde Bağdat'ta vefat eden, hadis ve tefsir âlimi İbnu'l-Cevzî'dir. İbnu'l-Cevzî, nasihatname türünde Leftetu'l-kebed isimli bir eser telif etmiştir. O, eserinin başında eseri yazmaktaki amacını şöyle açıklamıştır: "Nikâhın ve evlat talep etmenin yüceliğinin farkına varınca Allah'tan beş kız ve beş erkek olmak üzere on çocuk istedim. Duam kabul edildi. Allah bana beş erkek ve beş kız evlat verdi. Fakat iki kız ve dört erkek evladım vefat etti. Erkek evlatlarımdan Ebu'l-Kâsım'dan başkası kalmadı. Allah'tan onu benim için hayırlı bir halef kılmasını, onu güzel hedeflere ve dileklere ulaştırmasını diledim. Onda ilmi talep konusunda ecadından kalma bir ışık gördüm. Onu, yolum olan ilme teşvik etmek ve harekete geçirmek için bu kitapçığı yazdım."

Leftetu'l-kebed isimli küçük hacimli eser, İbnu'l-Cevzî'nin "oğulcuğum" diye hitap ettiği biricik oğlu Ebu'l-Kasım'a yönelik öğütlerinden oluşur. Bu yazıda onun çağları aşan öğütlerine yer vereceğiz:

Ey Oğulcuğum bil ki gereklerini yerine getirmediğin insan aklıyla diğer varlıklardan ayrılmaz. Öyleyse aklını canlı tut, düşünceni geliştir.

Delille bilgi sahibi ol. Çünkü sen sorumluluk sahibi bir varlıksın. Farzlarla mükellefsin,

onları yerine getirmelisin. Melekler, sözlerini ve görüşlerini kaydediyor.

Yaşayanların nefesi ecele kadar sayılıdır. Dünyadaki kalış az, mezardaki hapis uzundur.

Hani nerede dünün lezzeti? Çekip gitti ve pişmanlığı kaldı!

Nerede nefsin arzuları? Kaç başı uçurdu, kaç ayağı kaydırıldı!

Mutlu olan ancak heveslerine aykırı hareket ederek mutlu oldu. Mutsuz olan ise dünyaya yönelerek mutsuz oldu!

Geçmişte varlıklı ve ikbal sahibi olanları düşün! Onların aldığı lezzetler nerede! Diğerlerinin çektikleri nerede! Geriye salihler için bol sevaplar ve güzel düşünceler kaldı. Asiler için çirkin sözler ve bol azap kaldı. Sanki aç kalan aç kalmadı, doyan hiç doymadı.

Dikkat et oğulcuğum!

Kendi iyiliğin için, geçmişteki aşırılıkların sebebiyle pişmanlık duy!

Henüz vakit varken iyilerin safına katılmak için olanca gücünce çaba göster. Henüz yaşken dalını düzeltmeye bak. Tembelliğin lezzeti gitti, faziletin dereceleri yok oldu.

Geçmiş salih kimseler bütün faziletleri toplamayı severdi. Onlardan birinin yok olması nedeniyle ağlardı.

Bil ki oğulcuğum, günler anları, anlar nefesleri gizler. Her nefes bir hazinedir. Her

bir nefesinin boş yere tükenmesinden kork! Aksi takdirde ahirette hazineni boş bulursun ve üzülsün.

Bir adam Amr b. Abdi Kays'e "Dur da konuşalım" demiş. Amr b. Abdi Kays, "Güneşi durdur." diye cevap vermiş.

Râbiatu'l-Adeviyye bütün geceyi ibadetle geçirirdi. Güneş doğduğu zaman az bir süre uyurdu. Sonra birden uyuduğu yerden ayağa fırlar ve şöyle derdi: "Mezardaki yuku uzundur."

Uzlete çekilmen gerekir. Zira uzlet bütün güzel şeylerin aslıdır.

Kötü arkadaşlarla beraber olmaktan sakın. Kitapları ve geçmiştekilerin yolunun düşüncesini arkadaş edin.

Oğulcuğum, dünyalıkları talep etmek ve insanlara yüz suyunu dökmekten dolayı haysiyetini saldırlardan korumak için çabala. Dane ve ekmek ile yetinen, kimseye boyun eğmez.

Bil ki en vefalı azık; organları haramlardan korumak, dili gereksiz sözlerden alıkoymak, Allah'ın koyduğu sınırlara riayet etmektir.

Sadece ilimle yetinip amel etmemekten ve ilimsiz olarak ibadet etmekten kaçın. Zira nice zahitler ve sufiler ilimsiz amel ettikleri için doğru yoldan sapmışlardır.

Nefisini her türlü söz, bakış ve adımdan dolayı hesaba çek. Çünkü bunların tamamından sorumlusun.

Kendi ilminden istifade ettiğin kadar dinleyenler senin ilminden istifade ederler. Öğüt veren kendi öğütleriyle amel etmezse, yağmurun taşlar üzerinden akıp gitmesi gibi öğütlerinin değeri kalplerden düşer.

Eşten, evlattan, akrabadan her hak sahibinin hakkını ver.

Ömrünün her anında niçin hareket ettiğini gözden geçir.

Mümkün olan en güzel anlarda vaatte bulun. Kendini ihmal etme. Mümkün olan en güzel şekilde kendini eğit. Kendine iyi bak.

Kavuşma gününde seni zengin kılacak şeyleri mezar deneni sandığa gönder. ❖

HAZIR CEVAPLAR

HAZIRLAYAN: PINAR ÇAĞLAR

YÜZÜNE NE SÜRÜYORSUN?

Yaşlı bir teyzeye sordular: "Cildin ne kadar bakımlı duruyor teyze, neredeyse kırışıklı bile yok. Ne sürüyorsun yüzüne?"

Yaşlı teyze gülümsedi ve cevap verdi: "Abdest suyu ile secde sürüyorum evladım."



SENİN HAKKINDA ŞÖYLE DEDİ?..

Bir adam, Hasan Basrî (ks) hazretlerine gelerek "Falan kişi senin hakkında şunu dedi." der.

"Ne zaman duydun?"

"Bugün onun evinde."

"Orada ne yapıyordun?"

"Ziyafeti vardı, onun için gitmiştim."

"Orada ne yedin?"

"Şöyle şöyle... Hatta sekiz çeşit yemek vardı hepsinden yedim."

Bunun üzerine Hasan-ı Basrî (ks) şöyle der:

"Be adam, sekiz çeşit yemeği karnına sığdırdın da, bu sözü sığdıramadın mı? Kalk git yanımdan."



BU KADAR İŞİ NASIL BAŞARDIN?

Sir Richard Tangye, çok yoğun bir tempoda çalışan bir insandı. Ve insanlardan en sık duyduğu soru şuydu:

"Bu kadar şeyi nasıl yapabildiniz?"

Tangye bu soruyu soranlara hep aynı cevabı verirdi:

"Her şeyi, yapılması gereken zamanda yaptım."❖

Avrupa Sanatında Şiddet İmgesi

DOÇ. DR. RASİM SOYLU



Resim 1: Savaş sahnesi (detay), kaya sığınağındaki resimler, Üst Paleolitik dönem, Bhimbetka, Hindistan



Resim 2: Hz. İbrahim'in ateşe atılmasını gösteren 17. yüzyıl minyatürü

Sanat estetik ve güzel olanı yansıtır. Sanatkâr iç dünyasında ve dış dünyada yaşadığı korku, ümit, aşk, feyz ve vecd hallerinden de beslenir. Sanatın, güzellik yanı sıra trajik ve dramatik konuları da ele alması kaçınılmazdır. Sanatçı yaşadığı zamana ve mekâna tanıklık eder. Güzel insanların ve manzaraların yanı sıra, çirkin olan ya da acı veren temalar da sanat eserlerinde yansıtılır.

Sanat tarihi insanların mağara döneminden itibaren sanatın üretim sürecini inceler. Sanat felsefesi ise sanatın duygusal ve düşünce temellerine dayanan üretim sürecini ve estetik boyutunu analiz eder. Sanat eleştirisi sanat eserini tanımlar, çözümler, yorumlar ve yargı basamağı ile değerini tespit eder. Göstergibilim ise sanat eserindeki göstergeleri düz anlam, yan anlam, derin anlam ve karşıt anlamlarını çözümler ve anlamlandırır.

Sanatın üretiminde sanatçının iç dünyası kadar dış dünyadaki olaylar da etkili olur. Sanat eseri sanatçının yaşadığı dönemin sosyal, ekonomik, politik ve felsefi durumlarından etkilenir ve beslenir. Sanat eseri geçmiş olaylara öykünebileceği gibi geleceğe dair varsayımlar da üretebilir. Sanat, yerel kültür değerlerini yansıttığı gibi evrensel değerlere de gönderme yapabilir. Sanatı, sanatçının psikolojik dünyasının dışavurumu olarak görmek mümkün olduğu gibi, toplumsal olayların ve değerlerin aynası olarak da görmek mümkündür.

Şiddet, acı ve işkence sanat tarihinde belki de hiç yer almaması gereken bir olgu olmakla birlikte bilhassa Orta çağ ve Yeniçağ Avrupa sanatında çokça karşımıza çıkmaktadır. Sanatçıların yaşadıkları ve şahit oldukları trajik ve acı verici olayları sanat eserlerine yansıtmaları hem

psikolojik hem de sosyolojik bir dışavurumdur.

İnsanların fitratında ve doğasında, kendilerini korumaları için yer alan savunma duygusu kontrolden çıktığı zaman acımasız bir şiddet ve saldırganlığa dönüşebilmektedir. Literatürde şiddet; sertlik, kaba kuvvet ve katı davranış olarak tanımlanır.

İnsanların eğitim, inanç ve sahip olduğu değerler şiddet duygusunu frenler ve dengeler. Gerektiğinde ve haklı olduğunda kendisini korumak ve savunmak insani bir haktır. Ancak haksız olarak başkalarına zarar vermek şiddet tanımına girer. Doğaya, hayvanlara ve diğer insanlara saldırganlık göstermek hatta kendi bedenine zarar vermek dahi şiddettir.

Şiddet fiziksel veya psikolojik olabilir. İnsanın dışarıya vuran doğal gücü olarak da tanımlanabilen şiddet, sınırları zorlar ve düzeni bozar. Dolayısı ile doğada ve insan üzerinde ciddi travmalara yol açar ve iz bırakır. İnsanların şiddet duygusu psikolojik olarak vicdani terbiyesi ile dizginlenebileceği gibi toplumsal kurallar, ahlak, dinlerin empoze ettiği ilahi ceza uyarısı ve devletlerin kanunları ile kontrol altına alınabilir. İnsanın fitratında yer alan şefkat ve adalet duygusu da şiddetin kontrol altına alınmasında etkili olabilir.

İlk insanların mağara duvarlarına yaptıkları resimlerde çok sayıda av sahnesinde şiddetin izleri görülebilir. Genellikle hayvanlar üzerine yoğunlaşan şiddetin bazı resimlerde insanlar üzerinde de uygulandığı görülmektedir.(Resim 1)

İnsanlık tarihinin bilinen en eski şiddet olayı Âdem ile Havva'nın çocukları Habil'in Kabil'i öldürmesi olayıdır. Tevrat (Tekvin 4/1-2) ve Kuran (Maide Süresi 27. ayet) gibi kutsal metinlerde yer alan bu olay pek çok dini kıssa gibi sanat tarihinde de yer alır. Kıskançlık temelli bir şiddet eylemi olarak Kabil, kardeşi Habil'i öldürmüş, insanlık tarihinin ilk şiddet ve cinayet fiili de işlenmiş olur.

Kutsal kitaplarda çok sayıda kıssa göç ve savaş içerisinde şiddet, işkence olaylarını anlatır. Bu kıssalar içerisinde Nemrut'un



Resim 3: Pompei'de bulunan Büyük İskender Mozaïği, M.Ö. 333 zaferi



Resim 4: Antik Yunan'da şiddet temalı bir vazo resmi, Atina, Arkeoloji Müzesi, (M.Ö. 450-323)



Resim 5: Giovanni Battista TIEPOLO, Haç Taşıyan İsa, 1737, 450x550 cm. Sant'Alvise, Venedik



Resim 6: Francisco Rizi, Auto de Fe-Ateşte Yakma (1683), Prado Müzesi, Madrid



Resim 7: Francisco Goya, Savaşın Felaketleri serisinden (Harika kahramanlık! Ölü insanlara karşı!) (1810-1820) Prado Müzesi, Madrid, İspanya



Resim 8: William Hogarth, Zalimliğin Bedeli, 1751. Gravür. 40.3x32.4 cm. Brooklyn Müzesi

İbrahim'i ateşe atması en önemli şiddet olaylarından birisidir. İnsanları ateşte yakarak cezalandırmak ve ateşin korkutucu gücünden yararlanmak çok eski bir şiddet ve gözdağı verme yöntemidir. (Resim 2)

Tarihin ilk dönemlerinden günümüze kadar her devrinde güçlü ve hâkim unsurlar zayıf ve mağluplar üzerinde şiddet uygulamış, işkence ve katliamlar yapmıştır. Bunda ırk ve

din farklılıkları etkin olmakla birlikte göçler ve istilalar da rol oynamıştır. Atilla, Büyük İskender, Cengiz Han gibi liderler sahip oldukları askeri güçle bütün dünyaya hükmetmeye çalışmışlar ve önlerine çıkan her şeyi acımasızca yok etmişlerdir. (Resim 3)

Antik pek çok uygarlıkta şiddet adeta bir kahramanlık göstergesi olmuştur. Bilhassa üst sınıf ayrıcalıklı insanların alt sınıftan insanlara ve bilhassa kölelere karşı şiddet ve işkence uygulaması gayet normal bir olaydır. Antik Mısır, Yunan Roma ve Bizans'ta bilhassa Orta Çağ Engizisyonunda insanlara şiddet uygulamak ve işkence yapmak bir ritüel halini almıştır. (Resim 4)

Hz. İsa'nın çarmıha gerilmesi de bir işkence ve şiddet konusu olarak sanat tarihinde yerini alır. Kutsal kitaplarda yer alan her peygamber yaşadığı toplum tarafından inkâr edilmiş ve şiddete maruz kalmıştır. Bunlar içerisinde en kötü muameleye tutulan şüphesiz Hz. İsa olmuştur. Hıristiyan dünyasının inancına göre başına dikenli dallardan bir taç giydirilmiş ve kırbaçlanarak Golgota tepesine kadar ağır bir ahşap haçı taşımak zorunda kalmıştır. Daha sonra ellerinden ve ayaklarından haça çivilenmiş ve acı çekerek ölmesi için mızrakla yaralanmıştır. (Resim 5)

M.S. 3. yüzyılda Roma İmparatorluğu'nun Hıristiyanlık dinini kabul etmesiyle başlayan ve İstanbul'un fethine kadar devam eden Orta Çağ döneminde Avrupa çok sayıda engizisyon mahkemesine ve cezalandırmasına tanıklık etmiştir. Bilhassa farklı mezhep mensupları şehir meydanlarında, halkın gözü önünde acımasızca işkence ve şiddet görmüş hatta yakılarak öldürülmüşlerdir. (Resim 6)

Rönesanstan sonra da Avrupa resim sanatında çok sayıda sanatçı acı, işkence ve şiddet teması işlemiştir. Hz. İsa'nın çilesi, azizlerin şehit edilmesi, suçluların cezalandırılması, engizisyon işkenceleri, savaş ve istila resimlerinde şiddet ve işkence her zaman ön planda olmuştur. (Resim 7)

Avrupa'da pek çok bilim gibi tıp bilimi de İslam dünyasının bilhassa Endülüs devletinin katkılarıyla olmuştur. Ancak halkın gözü önünde işkence ile cezalandırılan suçluların organlarının parçalanması ve bir ressam tarafından çizilmesi de anatominin gelişmesine katkı sağlamıştır. (Leppert, 2009, s. 160-170)

Avrupa tarihinde suçluların halka açık bir meydana işkence ile cezalandırılması çok eski dönemlere kadar gider. Bu cezalandırma halka gözdağı verir ve toplumsal düzenin işleyişi ve otoriteye tam itaati sağlar.(Resim8)

Toplumun gözü önünde işkence ile vücudu parçalanan mahkûm daha sonra halka açık bir gösteri olarak cesedi teşhirciye tabi tutulur. Bütün bunlar perşembe günü başlar ve cumartesi günü birincisini yineleyen ikinci bir vaaz ile sona erer. (Resim 9)



Resim 9: Gericault, Kesilmiş Kol ve Ayaklar, 1818, 52.64 cm. Musée Fabre, Montpellier, Fransa

Şiddet hangi açıdan bakılırsa bakılsın kabul edilemez bir insanlık sorunu ve insan hakları problemidir. İster çocuk ister yetişkin ister kadın ister erkek ister masum ister suçlu olsun herhangi bir insana şiddet ve işkence uygulamak insanlık suçudur, ilkel ve vahşettir. Buna insanlık tarihi şahit olduğu gibi sanat tarihi de şahit olmuştur.❖

“Boyanın En Güzeli...” SENAI DEMİRCİ

Heykeltıraş Michelangelo kaba bir mermeri önüne aldığında şöyle dermiş: “Taşın içinde saklı meleği görüyorum. Ve meleği özgürleştirinceye kadar, taşın fazlalıklarını alıyorum.”

“Bir meleği yoktan var ediyorum” dememiş Michelangelo. “Onun benden önce orada var olduğunu biliyorum. Benim gördüğümü başkaları görünceye kadar da çalışıyorum.” İnsanın güzellik karşısındaki duruşunu özetliyor bu bakış.

O kadar güzel ve ihtişamlı bir varoluşun içindeyiz ki. Ve ayrıca bunca güzel ve ihtişamlı varoluşu algılayabilecek o kadar güzel ve ihtişamlı var edilmiş ki... Renklerin her tonunu görebilen gözlerimiz. Seslerin her perdesine

aşına kulaklarımız. Zarafetin ve şıklığın her detayını fark edebilen aklımız! Ve daha neler neler!

Galiba şimdi bir daha kulak vermek gerek Michelangelo'ya... “Yok, yok; olmayan bir güzelliği yoktan var ediyor değiliz biz. Var olan güzelliği ve zaten var olan güzeli güzel görme güzelliğimizi görünür kılıyoruz o kadar!”

Güzellikle boyalanıyoruz her an. Güzeli güzel görmekle boyalanmışız zaten. “İşte, boyası Allah'ın... Boyası Allah'inkinden güzel olan kim ki...” [Bakara, 138]

Sen, sadece Allah'ın seni görmek istemesinden ibaretsin. O'nun 'boyası'sın. O'nun bakışına almaya değer gördüğüsün. Başka bir yerde arama itibarını, güzelliğini, iyiliğini...❖





Mevlana ve Etkili Öğrenme Metotları

PROF. DR. OSMAN ÇAKMAK

Bunca eğitim hayatımın bana gösterdiği bir şey var: Anlattığınız ilmî hakikatleri ve olayları “temsil” haline getirebilerseniz, yani bir senaryo ile birleştirebilerseniz olay canlanmış olur. Soyuttan somuta dönüşür. Hakikat resmedilmiş olur. Bu durumda olayı muhatabınız/öğrenci çok daha kolay anlayacaktır.

Gel gör ki eğitici konumunda bulunan muallim ve hocalarımız ve din adamlarımız temsil, ispat, gözlem ve gibi metotları yeterince kullanmıyorlar. O yüzden de anlatılanlar muhatablarda gerekli etki ve yankıyı bulmuyor. Mevlana Hazretleri'nin eğitim metodu üzerine bir yazıyı gözden geçirirken şu soruya cevap arıyordum aslında:

Mevlana Hazretlerini farklı ve çağlar üstü kılan nedir? Mevlana'yı günümüze taşımada bize en lazım ve gerekli hangi vasıfları?

Mevlana Hazretleri eğitimde temsil metodunu kullanmada zirve olmuş bir

şahsiyet. Aynı şekilde tabulara meydana okumuş, önyargısızlığın sembol ismi. Gönül ve aşk insanı, sınırsız ve hür düşünmenin bir temsilcisi...

Hz. Mevlana'nın uyguladığı öğrenme metotlarında, öğrenme yeteneği ve merak zirveye çıkar. Bunda en tesirli metot olarak temsil yolunu kullanır. Kişisel gelişim alanında rehber sözler ve formül gibi ifadeler Mevlana'ya aittir.

Oğuz Saygın, Rumi'nin “eğitimdeki rolünü” şöyle anlatır:

“Sen düşünceden ibaretsin. Geriye kalan et ve kemiksin... Mevlana'nın bu sözü kişisel gelişim dediğimiz şeyi tek bir cümleyle açıklıyor. İnsan '4 D' üzerine kuruludur: Durum, düşünce, duygular ve davranışlar. Bunlar sırasıyla birbirini etkiler. Mevlana da bunu çok iyi açıklıyor ve bizim yol haritamızı çiziyor. Bu açıdan insani terakki ve ahlaki olgunluğun örnekleri için Batıya bakmaya gerek yok. Batıdan gelen şekli ile “kişisel

gelişim” diyorlar. Hakiki kişisel gelişimin yani insani kemalat yolunun piri... Ayrıca bizim kullandığımız başka bir metodu 'Model Oluşturma'yı yapıyor. Bizzat model oluyor ve bu yönüyle de insanları eğitiyor.”

Mevlana Celaleddin-i Rûmî, her ferde ayrı eğitim metodu uygulanması ve eğitimin ferdiliği konularını dile getirmiş ve uygulamıştır. Dikkat çeken sözlerinden birisi de “Sen ne söylersen söyle, söylediğin, karşındakinin anladığı kadardır.”

Hangi fiil olursa olsun; içine musiki (ney) ve hareketin (sema) dahil edilmesi fiilin daha bir şevk içinde yapılmasını sağlayacaktır. Mevlana Hazretleri talim ve terbiye içine musiki ve hareket/ritm boyutunu eklemiştir.

En iyi eğitim metotlarının uygulandığı ülkeler olduğu iddia edilen İskandinav ülkelerinde insanların aynı zamanda dünyanın en huzursuz ve mutsuz insanları olmalarını nasıl açıklayabiliriz?

Kısaca şunu söyleyebiliriz: Akli ile birlikte kalbinin de ihtiyaçlarına cevap verilmeyorsa, insanın sadece entelektüel zekâsına cevap veren talim, terbiye ve tedris eğitim yöntemleri insanları huzurlu kılmadığı gibi insanî meziyetler kazandırmakta da yetersiz kalıyor.

Hz. Mevlana'dan sonra temsil metodunun günümüzdeki temsilcisinin Bediüzzaman olduğunu söyleyebiliriz. Bediüzzaman, yazdıklarının tesirli oluşunu temsil metodunu kullanmaya bağlar ve bu metodu

Kur'an'dan aldığını söyler. Bediüzzaman tıpkı “Üstadlarımdan biridir” dediği Hz. Mevlana Celaleddin-i Rumî gibi temsil ve hikâye yoluyla anlatımı öne çıkarır. Ona göre temsil, i'câz-ı Kur'an'ın en parlak bir aynasıdır. Hatta haşre dair onuncu sözün başında temsili bir hikâye anlatır ve 12 suretle haşrin ve kıyametin varlığını ispat eder. Daha sonra bu 12 suretlere karşı 12 hakikat ile meseleyi canlandırır.

Üstat Bediüzzaman, şu mealde açıklamalarda bulunur: Temsil yolu, bir dürbün veya teleskop gibi, anlaşılması güç konuları akla yaklaştırmakta; mikroskop gibi de görünmeyen ince meseleleri görünür ve anlaşılır hale getirilmektedir. Temsil metodu, birbirinden dağınık-parçalı duran meselelerin topluca görünmesini ve aralarındaki münasebet iplerinin görülmesini de sağlamaktadır.

İnsanlar bilmediklerini temsiller ve kıyaslamalar yoluyla daha kolay öğrenmektedir. “Temsiller” halinde sunulunca, yani anlamlı senaryolarla birleştirildiğinde dersler sınıflara “hapsolmaktan” kurtularak “gerçek hayatla” birleşir, adeta olayı yaşıyormuşçasına öğrenme gerçekleşir. Sözün kısası, eğitimde örnek aldığımız Batı bize “yar” olmadı ve asla da olmayacaktır. Çözüm yerli modellerde. Öncelikle Mevlana ve Bediüzzaman gibi kendi üstadlarımızın eğitimdeki metotlarına yönümüzü çevirmeliyiz. ❖ (Not: Maarif Davamız kitabından alınmıştır. Osman Çakmak, Akil Fikir Yayınları)

Hayat Öyküsü

Kurt Postu

HAZIRLAYAN: YAŞAR ESEN

Hz. Mevlânâ bir gün eve geldiğinde oğlunu üzgün görmüş. Sebebinin sorduğunda ise oğlu, “Hiç...” demiş.

Hz. Mevlânâ tekrar dışarı çıkmış ve kapı arkasında asılı bir kurt postunu üstüne geçirmiş. Oğlunun yanına gelip ellerini havaya kaldırmış ve oğluna kurt gibi hırlamış. Oğlu da babasının bu yaptığına bakıp kakhahalarla

gülmeye başlamış...

Hz. Mevlânâ: “Evladım, gördün mü?” demiş, “Dünya dertleri de böyledir. Kurt, aslında korkutucu bir hayvandır. Ama sen o postun arkasında babanın olduğunu bildiğin için korkmadın ve güldün. İşte dünya dertlerinin arkasında da Rabbinin hikmetinin olduğunu unutmaya ki, dünyanın fani dertleri seni çok üzmesin.”❖



düşünceler

HAZIRLAYAN: **ASLINUR BAHAR**

Ahiretiniz için çalışın ki,
dünya işleriniz de yoluna girsin.

— **HZ. ÖMER (RA)**

Tatmin edilen her arzu söner, oysa tatmin edilen her
kötü istek azar.

— **H. AMİEL**

Allah'tan başkasına kulluk eden, Allah her şeye kul
eder.

— **RASİM ÖZDENÖREN**

Hayat, bir macera değil, bir mucizedir.

— **ALİYA İZZETBEGOVİÇ**

Kalbinizin sesini dinlerseniz, size her zaman doğru
yolu gösteren bir sesin var olduğunu duyarsınız.

— **T. HUGHER**

Ruhta doğan sevgiye aşk, nefiste doğan sevgiye
şehvet denir.

— **ŞEMSETTİN YEŞİL**

Gerçekten Allah'a yakın olan insan güneş gibidir.
Baktığı her yerde aydınlık görür. Noksan insan da
gece gibidir. Baktığı her yerde karanlık görür.

— **CÜNEYD-İ BAĞDADİ**

Eğer, dikkatli olmazsanız, gazeteler (medya),
mazlumlardan nefret etmenizi, zalimleri ise çok
sevmenizi sağlar.

— **MALCOLM X**

Bilgisiz insan, her işte ya ileri gider, ya geri, kalır.

— **HZ. ALİ (KV)**

Hediye vermenin mucizesi şudur: Her hediye ile
kalbinden de bir parça verirsiniz; fakat bu sırada
kalbin küçülmez, tam aksine büyür ve zenginleşir.

— **H. KELLER**

Sözle, yazıyla kazanılmayacak savaş yok.

— **CEMİL MERİÇ**

Gürültü için, akordu bozmak yeter.

— **SHAKESPEARE**

İnsanı yalnız bir illet öldürür: sıkıntı.

Öteki hastalıklar bunun vücuttaki çeşitli
görünüşleridir.

— **PEYAMİ SAFA**

İşten kaçanın işi bitmez.

— **NIJERYA ATASÖZÜ**

HAL DİLİ
OSMAN SUROĞLU

dünya-ahiret

DÜNYAYI ANLAMAK ANCAK
AHİRETİ ANLAMAKLA OLACAK.



Onda sirlarin sirri:

Bulmak için kaybetmek.
Parmakların saydığı ne varsa hep tüketmek.

Varmak o iklime ki, uğramaz ihtiyarlık;
Ebedi gençliğin taht kurduğu yer, mezarlık.

Ebedi gençlik ölüm, desem kimse inanmaz;
Taş ihtiyarlar, servi çürür, ölüm yıpranmaz.

Nezih Fazıl Kıraklı